

Приморске новине

Излази мјесечно • Година XXIV • Број 393

БУДВА, АВГУСТ 1995.
ЦИЈЕНА 1 динар

НА КРАЈУ ГЛАВНЕ ТУРИСТИЧКЕ СЕЗОНЕ

КО ЈЕ КОГА, ИЗНЕНАДИО

Овогодишња туристичка сезона на Будванској ривијери није дала очекиваније резултате. Истина, она календарски још није завршена, али њен главни дио – а по њему се ипак све мјери – био је исувише танак. Нарочито послије еуфорије, нерелативног оптимизма и нескромних изјава наших туристичких посленика уочи лета, који су најавивали „бум”, а да за то нију имали ама баш никакво покриће. Но, да оставимо то по страни – и раније је било „преваре у рачуну”, а послије сезоне се све правдало „факторима изненађења”.

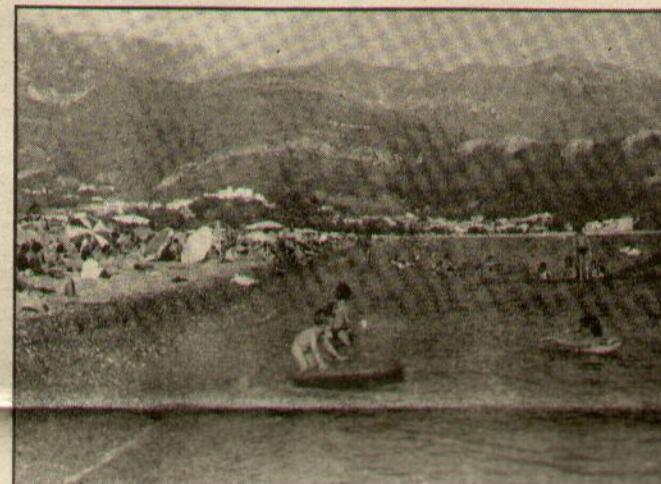
● „Изненађења“ је, дакако, било и љетос. Објективни и они разлоги које називамо личним или субјективним, утицали су итекако да сезона није изблиза не буде каквом је „најртана“ прије него што је почела. О овим првим итекако су говорили туристички посленици више или мање одговорни у републичким и оптинским надлежним ресорима и туристичким колективима, док друге мало ко осим новинара (опет они) да помене.

● Као да су „открили Америку“ током јула су уважени туристички „мислиоци“ понављали на телевизији, радију и у штампи (било да су давали изјаве у Подгорици или Будви) да је за велику „рупу“ крив плитак цеп на шег човјека. Обеспарио је рекоше, наш народ и ту даље нема шта да се прича. Узгред су поменули пасоше који су уведенни за Македонце, почетком јула у невријеме дакле, а ту и тамо ошинули и по новинарима и београдској штампи која је, по њима, радила против туризма у Црној Гори, и својој држави СРЈ.

● Да и уважимо све, или скоро све те објективне услове и разлоге лошег јула. Но, морамо запитати (се): зар и прије сезоне, када су одређиване не баш мале цијене популарнија, пансиона, ноћења и других услуга на нашој ривијери, и све то бучно саопштавано на разним туристичким берзама и сајмовима, није било јасно да је цеп наших гостију – танак? И зар

није било паметније или са мањим цијенама, и саопштавати само оне за хотеле Б категорије, који су и највише интересантни за наше годишње одмор се, како не би било „забуне“ у штампи (објављивање се на ударним странама највише цијене и слично)?

● О субјективним разлогима, уз сав ри-

зик да будемо (не) оправдано критковани, рећи ћемо само нешто. Свјесни да их је било и да су итекако утицали на „рупу“ јулску и кратку туристичку бербу августовску. Јетос смо масовно наплаћивали улазак на плаже од Јаз до Буљарице, које су у закуп узели приватници. Од два до 15 динара коштао је улаз, зависно од плаже и власника. Ако је неко хтио – а по врућини не беској је то морао да учини – да користи сунцобран или лежалку, коштало га је то додатних 15,20 или 30 динара, опет зависно од тога која је плажа у питању. За паркирање кола тај наш гост је плаћао по сату: испадало је да је дневни паркинг скупљи од кревета! И када се те „обавезе“ саберу дневно је не ријетко испадало да је купати се на плажи скупље него платити пансион!

● За својење биланса сезоне је – рано. Биће то рађено током септембра и октобра, али већ је извјесно: зарађаће бити мала. Премала да би се живјело од ње два, три мјесеца, а не до наредног љета. Јер промет и у ванпансиону и пансиону није био сличан прошлогодишњем (не узимајући за порећење номиналне износе, наравно). Но, ако је већ сезона из нама познатих и по којег непознатог разлога била тако мршава – а ту се већ ништа не може поправити – добро би било за наук узети грешке које су прављене. Да се не би поновиле. Наравно уколико за то има воље, иакве.

С.Ш.Г.

● О правом „дранују“ у појединим кафићима и ресторанима где је пиво коштало 8 и 10, а кафа 4 и 5 динара, „љубазности“ намргођених угоститеља који су више страшили госте него их мотивисали да мало посједе и потроште који динар од скромне уштећевине

ЗАВРШЕН ДЕВЕТИ ФЕСТИВАЛ ГРАД ТЕАТАР

„ЗАНОВИЋ“ СПУСТИО ЗАВЈЕСУ

ПРЕДСТАВОМ „Конте Зановић“, у Зетском дому на Цетињу 20. августа, завршен је овогодишњи, девети по реду, југословенски фестивал Град театар

За 50 дана изведено је 120 програма, нешто мање него прошле године, али како речео у Дирекцији

фестивала овога пута је квантитет подређен квалитету.

Фестивалске награде, које су лене установљене, овога пута су припадле та које истакнути ствараоцима. Ону за књижевност која носи име Стефана Митрова Љубића добио је Матија Бешковић, док

је награда за драмско стваралаштво припада младом редитељу Јагошу Марковићу, који је одушевио и публику и критичаре представом „Кате капуралица“ коју је извело Народно позориште из Сомбора.

О фестивалским забавама сматрајте на страницама 8. и 9.

У БУДВИ ОД 20. ДО 23. АВГУСТА ОДРЖАН

ФЕСТИВАЛ МЕДИТЕРАНСКЕ ПЈЕСМЕ

У БУДВИ је, по четврти пут, од 20. до 23. августа одржан фестивал забавне музике који од ове године носи име Међународни фестивал медитеранске пјесме „Будва '95“. Прве вечери, која је имала ревијални карактер, наступили су познати интерпретатори Екстра Нена, Изолда Баруција и Златко Манојловић, Зоран Георгијев, Мики Јевремовић, Кнез и други као и приморске клапе „Хармонија“, „Бокељи“, „Стари капетан“, „Бисернице Боке“ и „Клапа Бокељи“.

Друге, ноћи у полуфиналу изведено је 26 композиција од којих је стручни жири за финале изабрао 18. Послије гласања жирија из пет

ТВ студија побиједио је Радоја Ранчевић с пјесмом „У тебе сам заљубљен“, друго место припало је групи „Макадам“ за пјесму „Никад ме не сањај“, док је трећи био Зоран Лековић с композицијом „Пробуди се, анђеле“.

Све три ноћи директно је преносила ТВ Црне Горе за подручје цијеле Југославије, а организатори ове успјеле приредбе су били СО Будва, „Монтенегрофест“ и „Адријатик корпорација“ из Будве. Организатори су се сложили да свак приход од улазница и продаје касета и плоча са композицијама изведеним на фестивалу буде упућен избеглицама из Српске Крајине.

ПОМОЋ ЗА ИЗБЕГЛИЦЕ

ЗАХВАЉУЈУЋИ активностима Општинског штаба за пружање хуманитарне помоћи и прије свега хуманости грађана са подручја општине Будва, избеглицама из Републике Српске Крајине, већ је упућена знатна помоћ у храни и постельини.

У уторак, 15. августа, у сабирни центар у Лозници, из Будве је допремљена помоћ од 25 тона хране, а највећи износ издвојила је Скупштина општине Будва – 50 хиљада динара. Предузеће „Монтенегропромет“ је за овај износ продало робу коју су чинили сухомеснati производи, шећер, брашно, конзервирана храна по сниженим цијенама и обезбиједио превоз до одредишта.

Хотелско туристичко предузеће „Будванска ривијера“ упутило је пет тона хране, колико и корпорација „Меркур“.

Општински Црвени крст издвојио је једну тону брашна знатне количине конзервиране хране, а пекара „Житокомбината“ у Будви 1000 килограма брашна, 100 килограма квасца и 10 килограма тјестенине.

– Акцијом на пружању хуманитарне помоћи можемо бити више него задовољни, каже Зоран Драговић, руководилац Општинског штаба, истичући да је у сrijedu 23. августа упућен други контигент помоћи избеглицама (10 тона хране и постельине). Значајну помоћ овом приликом пружили су запосленци у хотелима „Ас“, „Маестрал“, „Свети Стефан“ и „Монтенегро“ упутивши разну постельину, као

и одмаралишта „Београд“, „Златибор“ и „Путник“ у Бечићима, „Генекс хотели“, предузеће „Кремисимо“. Обезбиједене су и три тона брашна од стране пекаре у Будви, Општинског Црвеног крста и Јована Лазовића, а превоз до Лознице обезбиједио је „Будванска ривијера“ својим камионима.

Предузеће „Техногас“ из Буљарице уплатило је 10 хиљада, Јавно предузеће „Регионални водовод“ 5 хиљада, Јавно предузеће за газдовање морским добрим 4 хиљаде и предузеће „Јамб“ Драгана Бопковића 2000 динара.

Запослени у предузећу „Имобилија“ издвојили су једнодневну зараду у износу од 3000 динара и 1000 килограма хране, а ово предузеће је до сада за избеглице из Републике Српске и Републике Српске Крајине упутило помоћ од 20 хиљада динара.

За потребе избеглица, своје куће понудили су Тодор Ђетковић у „Ластији Грабљацкој“, Илија Грговић кућу у Новоселу изнад Петровића, Ђоко и Вељко Медин кућу у Буљарици и Томо Мартиновић и Гојко Јовичић кућу у Брајићима.

Од прикупљеног новца каже Зоран Драговић, ускоро ћемо купити и дјечију одјећу, а платићемо и дио транспортних трошка.

Штаб се састаје најмање једанпут мјесечно, састављан је од девет чланова, а чине га и представници Кола Српских сестара и Комесаријата за избеглице.

Р.Павићевић

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

Д ВАДЕСЕТУ сједници Скупштине општине, одржану 19. јула, као и многе у овом сазиву обиљежила је расправа о урбанистичким плановима. Већином гласова одборници су усвојили детаљне урбанистичке планове Розино и Подкошљун и утврдили нацрт урбанистичког пројекта пословно-комерцијалног трговачког центра у Будви, ДУП Господарства и урбанистичког пројекта за зону ексклузивног туризма у насељу Шумет-Свети Стефан. Одлучено је, такође, о приступању изради измене и допуна ДУП „Словенска плажа“ и изради урбанистичког пројекта хотела А категорије ПТТ Србије у Бечићима.

Измјењена је и допуњена Одлука о регулисању саобраћаја на путевима, усвојена ловно-привредна основа Паштровског ловачког друштва за узгој, заштиту и лов дивљачи, разматрана извјештај о реализацији Програма припрема и то-ка туристичке сезоне, и образована комисија за израду измене и допуна Статута општине Будва.

ПРЕДСЈЕДНИК ВИШЕ НИЈЕ ОДБОРНИК

Измјенама и допунама Закона о локалној самоуправи прописано је да предсједник општине не може бити одборник у Скупштини општине, па су одборници донијели закључак о престанку одборничког мандата предсједнику Скупштине општине Жарку Миковићу. Тиме ће убудуће предсједник само предсједавати сједницама Скупштине без права одлуčivanja.

У складу са Законом о избору и опозиву одборника и посланика, Мандатно-имунитетска комисија СО Будва је предложила, а одборници прихvatili, да се верификује мандат сљедећем одборнику са листе Демократске партије социјалиста, па је сада нових одборника у СО Будва Љубо Рајеновић.

„КОНФЛИКТИ У ПРОСТОРУ“

Несагласност планова нижег и вишег реда, непланска грађа, одступања од плана и документације... појаве су које су урбанисти назвали „конфликти у простору“ и због којих се приступило прво изради генералног урбанистичког плана приобалног појаса за подручје Будве и Бечића, а затим и низа детаљних урбанистичких планова. У том смислу посебно су значајни детаљни урбанистички планови Подкошљун Розине који покrивају већи дио будванског поља где је најистezivnija грађа. Ове планове је израдио Завод за изградњу „Будва“, а јавна расправа је организована у Мјесној самоуправи Будва II, где су били izloženi планови, а касније организован и састанак са грађанима овог подручја. Већина примједби (90%) је прихvaćena, како је одборнике обавијестио представник обrađivača plana Живанко Ердевић.

У расправи о овим плановима независни одборник Мирослав Лукетић је нагласио да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

ЗА ГРОБЉЕ УРБАНИСТИЧКИ ПРОЈЕКАТ

За подручје око цркве С. Петке, у оквиру Детаљног урбанистичког плана Подкошљун, као за изузетно вриједну локацију где је предвиђено гробље, капела, али и хотел и школа, радиће се посебни урбанистички пројекат.

Урбанистичко рješavanje овог dijela je сложено јер који обухвата седам хектара црквеног земљишта се по тврђenju Цркве на подручју између цркве Св. Петка и започете градске капеле налазе темељи старат манастира Свети Марко који треба да се обновља. Односно, по захтјеву цркве, не може се на темељима манастира градити капела.

НОВИ ПОСЛОВНИ ЦЕНТАР

Одборници су утврдили нацрт урбанистичког пројекта Пословно-комерцијалног трговачког центра у Будви и његовом стављању на јавну расправу. Будући пословни центар обухвата подручје између Тргног центра и хотела „Будва“ и представља проширење првобитног пројекта робне куће која је требала да се гради на локацији између Поште, хотела „Будва“ и Медитеранске улице. Уз раније садржаје које подразумијева ексклузивна робна кућа у новом пословном центру предвиђени су и пословни апартмани и подземне гараже. С обзиром на присуство подземних вода на овом подручју изградња подземног dijela пословнog центra ћe бити посебан проблем за грађевинаре, али и инвеститоре.

ОБНОВА МАНАСТИРА ПОДОСТРОГ...

КРАЈЕМ јуна почели су конзерваторски и рестаураторски радови на живопису цркве Успења Богородице у Манастиру Подострог које изводи стручна екипа Републичког завода за заштиту споменика културе са Цетиња, а финансира Министарство културе Црне Горе и то је уједно најзначајнији овогодишњи посао у нашој републици у области конзервације живописа.

Руководилац радова Живко Радовић каже да је влага велики узрок пропадања фресака у своду цркве и да је

ту један дио живописа неповратно учиштен.

Велике количине воде су се протеклих година сливале у срушени свод цркве прорујући испирање материјала и таложење велике количине калцифициране соли на лице фресака – каже Радовић, наглашавајући да је сада најбитније завршити конзервацију да се спrijeчи даље пропадање – Рестаурација ће се изводити само на мјестима где за то има довољно елемената, јер овај живопис потиче из 17. вијека (1630. година) и ту се не смије импровизовати.

ОДМАРАЛИШТЕ ПРЕРАСТА У ХОТЕЛ

У складу са генералним урбанистичким планом који предвиђа реконструкцију постојећих одмаралишта на „најмање ниво Б категорије“, Скупштина општине је донијела одлуку о приступању изради урбанистичког пројекта хотела „A“ категорије ПТТ Србије у Бечићима на локацији где се налази садашње ПТТ одмаралиште. Територија за коју се ради урбанистички пројекат обухвата 3035 квадратних метара.

СЕЗОНА ПРИПРЕМЉЕНА – ГОСТИЈУ МАЛО

Одборници су се сагласили у оцени да је овогодишња туристичка сезона добро припремљена, да су Скупштина општине, јавна предузећа и остали субјекти све предузели на отклањању грешака из ранијих година, а то су потврдили у справи и представници Водовода, Поште, ЈП Морско добро, Одјељења безбиједности, и инспекцијских служби. Више одборника је истакло да се овог љета претjeralo с разним рампама, да се наплаћује више плажа и паркинга, а руководилац Штаба заједничких инспекцијских служби у нашој општини за овогодишњу туристичку сезону Зоран Мараћ је обећао да ће се проверити и да ће спriječiti сваку наплату улазница за плаже и наконде за паркирање где за то не буде постојао правни основ.

У оквиру расправе о припреми и току туристичке сезоне посебно се расправљало о паду туристичког промета, о неочекивано слабој посјети туриста у првој половини јула и разлозима који су до тога довели. Осим пада куповне моћи становништва на подручју одакле нам долази највише туриста, посматрујући пропаганду и средства јавног информисања чије је дјеловање више одвраћало него упућивало туристе на Црногорско приморје. Оцијењено је, такође, да је маркентшки недовољно урађено да се гости привуку на будванску ривијеру и да би у том смислу предсједник Скупштине општине требао организовати састанак са представницима привреде како би нашли хитно rješenje за довођење већег броја туриста на будванску ривијеру.

ПРОМЈЕНА СТАТУТА ОПШТИНЕ

Ради усклађивања Статута општине са Законом о локалној самоуправи образована је комисија за израду предлога одлуке о измјенама и допунама општинског статута од седам чланова. Предсједник комисије је Добринка Ружић, а чланови Вукашин Марковић, Ђоко Љијешевић, Муса Милић, Мирјана Маровић, Лука Баљевић и Слободан Франовић.

(НЕ) ИЗВЈЕСНО ВРАЋАЊЕ ЗЕМЉИШТА

На kraju одборnik Mirko Luketić je u ime Odora za vratjanje oduzetog zemljišta, upoznao Skupštini sa Zakonom o lokačnoj samoupravi obrazovana je komisija za izradu predloga odluke o izmjenama i dopunama opštinskog statuta od sedam članova. Predsjednik komisije je Dobrinika Ruzić, a članovi Vukasin Marković, Đoko Ljišević, Musa Milić, Mirkana Marović, Luka Baljević i Slobodan Franović.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно просторном плану Републике, и да су интензивним викенд грађдјаном општени грађани наше општине јер се викенд станови издају туристima.

У одговору на излагање и захтјеве одборника Лукетића да се оваквом политиком урбанизма много ангажује простор, да се много гради, да то оставља тешке последице и да ће једног дана, можда, доћи вриједи да се руши то што се сада гради. Слично примједбе имао је и Лука Баљевић, представник Народне странке, који је нагласио да се пребрзо ангажује простор, да је то супротно

СПОРОВИ НАШИ (НА) СУШНИ

УСРЕД ЉЕТА КАД МУ ВРИЈЕМЕ НИЈЕ

• (Зашто се на штету туризма сукобљавају ХТП "Будванска ривијера" и ЈП "Водовод и канализација"?)

ПОЧЕТКОМ августа, када је Црногорско приморје, запљуснуло главни талас овогодишњих туриста, избио је прави мали рат између ЈП "Водовод и канализација" и ХТП "Будванска ривијера" дд. "Водовод" је због неизмирих дугова привремено (шест часова) 2. августа искључио воду "Словенској плажи", а они узврастили "из свих оружја" тврдећи да не дугују, него да су чак и више платили за воду него што су били дужни.

Дан касније замјеник директора ХТП "Будванска ривијера" Иво Арменко је сазвао конференцију за штампу где су он и директор правног сектора овог предузећа Драган Лијешевић изјелио њихово виђење овог спора. Осуђујући поступак "Водовода" као безумни обрачун уз сагласност општинског руководства са "Будванском ривијером", они су нагласили да није тачно да дугују 300.000 динара за утрошену воду него су и више уплатили - 186.000 динара. "Будванска ривијера" није потписала никакав споразум о финансирању радова на изворишту "Сјенокос" а 3000.000 динара је уплаћено као аванс за утрошену воду по тадашњим цијенама. У међувремену цијена воде је повећана 20 пута и они нас дуже по садашњим цијенама, и ми, нагласили су, на то не можемо пристати.

Представници "Будванске ривијере" су посебно огорчени на "Водовод" што је то урадио у теку туристичке сезоне, тако да су и туристи пластили цех ни крви ни дужни. У том смислу упућено је и извјештаје гостима у име "Будванске ривијере" за све неугодности које су доживјели због искључења воде. Тиме је нанијета штета предузећу и нарушен углед код пословних партнера јер је из "Водовода" речено да "Будванска ривијера" не измирује своје обавезе. Више пута су, каку, помогали "Водоводу" а никад

нијесу тражили надокнаду иако су исплатили доста обештећења због несташице воде. То, међутим, више неће толерисати и након искључења воде поднијели су тужбу Привредном суду за надокнаду штете и захтев за изрицајем привремене мјере забране искључења воде до окончања спора. Поред својих ангажовали су и неколико врсних правника и против "Водовода" је поднијет читав спектар тужби. Истакнули су, такође, некоректан однос радника "Водовода" који обијају њихове шахтве, мијењају водомјере, и тако "надувавају" рачуне, зими прекидaju ције како би се трошило што више воде и за то касније испоставili rачun... За vrijeme išklučenja "Vodovoda" nije dao cisternu sa vodom, već je "Slovenска plaja" iste angajovala od Vatrogasnog društva Četinje.

Na spor "Budvanske rivijere" i "Vodovoda" i išklučenje vode "Slovenkoj plazi" reagova je i ministar turizma Dražan Milić koji je takvo razrješavanje "domaćih" problema usred sezone očišćenju nепримјерним i kraji neodgovornim. "Takva međusobna potragišta mogu se rješavati samo na sudske, a za ovakav postupak neko mora odgovorati".

Nedjeđu danas kasnije konferenciju na štamputu objavio je "Vodovod". Za razliku od "Budvanske rivijere" koja je u prilog svojim tvrdnjama nisu ponudila ni jedan jedini dokumenat, "Vodovod" je pripremio čitavu "arkivu". Tako je, rekao je direktor J.P. "Vodovod i kanalizacija" Stevan Vučetić da "Budvanska rivijera" nije potpisala sporazum o finansiraњu radova na izvorishtu "Sjenokos" a 3000.000 dinaara je uplaćeno kao avans za udrošenu vodu po tadašnjim cijenama. U međuvremenu cijena vode je povećana 20 puta i oni nas dужe po sadašnjim cijenama, i mi, naglasili su, na to ne možemo pristati.

Predstavnici "Budvanske rivijere" su posebno ogorčeni na "Vodovod" što je to učinio u teku turističke sezone, tako da su i turisti plostili cež ni krvni ni džurni. U tom smislu uputljeno je i izvještajne gostima u ime "Budvanske rivijere" za sve neugodnosti koje su doživjeli zbog išklučenja vode. Time je nanijeta šteta preduzeću i нарушен ugled kod poslovnih partnera jer je iz "Vodovoda" rečeno da "Budvanska rivijera" ne izmiruje svoje obaveze. Više puta su, kako, pomažući "Vodovodu" a nikad

da bi se poboljšalo vodo-nabavljanje. Uplatili su 285.000 (umjesto 300.000 koliko je bilo predviđeno sporazumom) na posebni žiro-racun za investiciju s jasnom naznakom na virmanimi "posebna sredstva za izgradnju izvorišta Sjenokos" i "uplata za izgradnju izvorišta Sjenokos". Nikakav avans za udrošenu vodu nije su pominali, a generalni direktor "Budvanske rivijere" je više puta izjavio kako su oni "riješili" pitanje vodo-nabavljanja u Budvi. Oni su, čak, od zakupca svojih хотела tражili nadoknade po osnovu svog učešća u finansiranju "Sjenokosa". Mi tako imamo dokaz da je "Maestral" po istoj razlogu platilo "Budvanskoj rivijeri" 17.212 dinara za učešće u finansiranju vodo-nabavljanja. "Vodovod" smatra da je "Budvanska rivijera" ta sredstva platila kao svoj doprinos za izvorište "Sjenokos" i da se to nikačko ne može pretvoriti u avans za udrošenu vodu. Na privremeno išklučenje vode smo se odlučili nakon više neispunjene obvešćane "Budvanske rivijere" da ne platiti dug. Na to imamo право po Zakonu o komunalnim djelatnostima ako korisnik "ne plaća komunalnu uslugu u propisanim rokovima". O išklučenju smo prethodno objavili "Budvansku rivijeru" i sredstva platila kao svoj doprinos za izvorište "Sjenokos" i da su oni odmah nakon išklučenja vode platili dug i od tega niješi.

Predstavnici "Vodovoda" su ostale optujbe iz "Budvanske rivijere" odbačili kao neosnovane i neobzibljive. Cijena vode koju utvrđuje Upravni odbor preduzeća, a saglasnost da je "Sjenokos" izgrađen, je povećana 50 odsto, a ne 20 puta, a očitavao je

B.M. Stanišić

НАКОН КВАРА НА ВОДОВОДУ У ПРЖНУ

„УЗРОК СМРТИ НЕ ПОМИЊАТИ“

НЕПОСРЕДНО пошто је Скупштина општине констатовала да су припреме за овогодишњу туристичку сезону благовремено и квалитетно обављене, посебно да је побољшано водоснабдијавање, услиједио је прави шок: због прескаца цијеви на Пржну напа општине је два дана била више без него са водом. Десило се то управо у vrijeme kada су почеле da пристижу прве веће групе туриста, 20. и 21. јула, па су та два жедна дана стицајем околности постали непријатна туристичка „добродошлица“. Уз то привремено је био затворен и пут од раскрснице са Јадранске магистрале према Милочеру.

Општинска комисија која је формирана за израду пројектног задатка за израду главног пројекта санације зида и инфраструктурне мреже на угроженом дијелу саобраћајнице од магистрале до моста испред хотела "Маестрал" у Пржну, је у неколико наврата обишла мјесто оштећења, проучила техничку документацију и констатовала да је водовод од азбестно-цементних цијеви пресека 450 милиметара, који се налазио испод темеља потпорног зида на дубини 30-35 сантиметара оштећен у дужини од 29 метара. Тај водовод је постављен 1971. године. Потпорни зид је изведен 1989. године (18 година касније) у склопу проширења постојеће раскрснице и саобраћајнице у Пржну, са темељима дубине 60-65 сантиметара на 30-35 сантиметара изнад водоводне цијеви, и оштећен је у дужини од 39 метара. Под притиском воде на истој дужини је однесен наспир из зида, а он је касније срушен због санације водовода. Комисија је, такође, констатовала да су на том дијелу пута за Пржно уочене значајне „денивелације“ које нијесу посљедица хаварије на водоводу, него су настале због могућих грешака при изради наспира. Та деформација је извршена на дрогирајеном коловозу у дужини од 60 метара од мјesta хаварије према раскрсници и 20 метара према хотелу "Маестрал". Сплет највећих околности, закључила је Комисија, неминовно је морао довести кад-тад до овакве хаварије. Осим тога констатовано је и да се вода која се сакупљала од падавина не контролисано прелива према каналу који је изграђен поред пута у правцу хотела "Маестрал", што представља опасност по стабилност пута према хотелу у најкраћем року морало регулисати одвојење воде са магистралом.

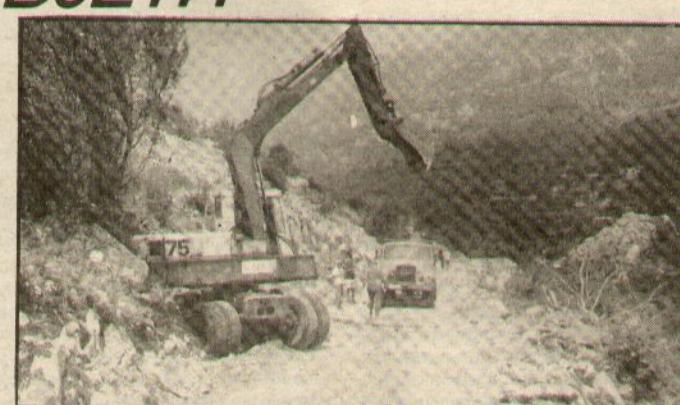
Сада предстоји израда главног пројекта санације који ће обухватити измјештање водовода, санацију пута и потпорног зида, измјештање кабловске ТТ канализације и каблова и санацију расvjete. У том циљу потребно је извршити истражне радове на терену и лабораторијска испитивања. Водовод ће се измјестити у дужини од око 130 метара, а пут ће требати санирати у дужини од 120 метара с новим масивним бетонским потпорним зидом на мјесту решења.

Комисија је тако завршила свој дио после, на реду су пројектанти, а онда ће требати одријешити кесу. Јер, све то ће пуну коштати. Тим више што поред свих извјештаја, изјава, информација и оцјена, око квара на водоводу и његовој комлетној санацији, нешто још недостаје, „виски у ваздуху“. То што „виски“ је одговорност, јер ипак штета и еије мала (ни директна, материјална, ни индиректна с обзиром на последица несташице воде уред љета), а не ради се ни о више сили, да би смо се немојни „помирили са судбином“ логиком „шта је ту је“ и „не дај боже горе“. Причало се, додуше, тих дана кад нам је била „врба рана“ да за то неко мора одговорати, али је вријеме све брзо залијечило. Другим ријечима, „нећемо се враћати у проплост, треба се окренути будућности“.

Биће, несумљиво, тако, али иоле заинтересован посматрачу и грађанину остаје много тога нејасно. Није овом приликом толико битно ко је пројектовао масивни потпорни зид геометријски прецизно изнад водовода на непуних поља метра размака или се отступило од пројекта, ко је извodiо радове, ко вршио надзор, ко технички пријем... или је запрепашћујуће како се то додјило у општини која толико улаже у извођење разних радова на подручју наше општине, питање је које се неминовно наће, изазива сумњу у све што је извршено и ствара бојазан да се нешто слично, више или мање, с лакшим или тежим посљедицама, може догодити је је негде, данас или сјутра.

То није беззначајна цијена овог квара, као што неће бити она, непосредна, динарска. А да ли је та цифра недорасла да би се постапило питање нечије (не)одговорности, ствар је онога ко све ово плаћа. И први и други пут.

В.М. Stanišić

Са изградње пута

помогли сами Брајићи. Радио је и помагао колико је ко могао, али, слажу се, највише су рада уложили Блажко Савов и Бранко Мартиновић.

Мртвица тако постaje ближа, Брајићи кажу да

ће настојати да мало по мало проширују и поправљају стари аустријски пут и, надају се, да ће

Мртвица поново оживје.

В.М. С.

КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА

ПОМОЋ СРБИЊУ

ПОСЛИЈЕ велике јулске хуманитарне акције за помоћ Србињу и Трнову, (сакупљено је седам тона хране, обуће и одјеће). Коло српских сестара из Будве због ванредних околности организује нову акцију на прикупљању помоћи у новцу, храни, средствима за хигијену као и роби за изbjеглице из Српске Крајине.

Помоћ за Србиње и Трново стигла је у прво вријеме. Највећи дио помоћи пошао је у болницу и изbjеглицама у Трнову.

-Много су нам помогли наши донатори

ХТП "Будванска ривијера", Црвени Крст Будве, "Монтенегропромет", приватна одмаралишта "Ловћен", "Лахор", Ужиčко одмаралиште, "КЛМ", "Кремисимокомер", "Меркур" као и грађанство општине Будва, а посебно насеље Рафаиловићи и наша храбра браћа Миладин Сарин, Рајко Латковић, стаклорезац "Локи" и Лука Чучук - рекла нам је предсједница Кола српских сестара Зора Поповић, а додала да су их приликом повратка из Србиња дочекали и угостили требињски борци.

Маја Поповић

ГОСТ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“: МИЛЕНА НОКОВИЋ

ДАРА ЈЕ ИЗ БУДВЕ

МИЛЕНА НОКОВИЋ, француски писац, српског поријекла (из Црне Горе), савјетник у француској влади за питања из културе и политике у вријеме Жискара д'Естена, на Тргу пјесника почела је своју бесједу о поетици на крају вијека на српском, а наставила на француском језику.

Послије успјешног наступа на Тргу пјесника, госпођа Ноковић је рекла за „Приморске новине“:

— Рођена сам у Паризу као православка од оца Јока из засека Вуковац код Подгорице и мајке Милице Пешукић из Цетиња. Родитељи су ми дошли у Париз 1927. године. Нијесу се могли првићи, па су Француску напуштили, али су се поново вратили 1933. године. Од тада нијесу се више враћали у Црну Гору, коју су свакодневно у молитвама помињали, а ја са њима учила српски. Моја прабаба је Душица Вукотић сестра од стрица краљице Милене. Кажу, да је краљ Црне Горе, Никола Петровић хтио за краљицу да узме плавушу Душицу, на коју ја личим, али у међувремену она је сломила ногу и краљ се опредијелио за Милену.

Често долазим у Југославију, наставила је госпођа Ноковић, посебно у Црну Гору. Завршила сам француску књижевност, затим шпански и енглески језик. Послије завршених студија, радила сам девет година у маркетингу једне њемачке фирме. Потом сам створила своју фирмку која се бави производњом металних конструкција. Тај посао ми је омогућио да се бавим књижевношћу и политиком. Од 1966. године сам активно у политици Француске. Готово четврт вијека сам се налазила на мјесту потпредсједника града Анијера са 100.000 становника на самом рубу Париза. Био је то ресор за културу и екологију. У вријеме предизборне кампање прије десетак година била сам организатор Клуба перспективе и стварности који је лобирао за Жискара д'Естена, што је донијела успјех господину д'Естену. Због политичке активности књиге из моје „радионице“ су споро излазиле. Да није било политичке моја књижевна продукција била и већа. Прву књигу сам објавила 1977. године: „Што жени хоће и Бог хоће“. Три године касније објавила сам књигу „Што је воље један председник“, затим књигу коју највише волим „Ноћ пада на Косово“ 1985. године. Двije године касније „Књижевне новине“ су је превеле на српски језик. За ту књигу сам добила Златну палму града Кана.

Станко Паповић

ДВИЈЕ ВОЉЕ, БОЖИЈЕ

На Преображење Господње, љета 1995.

Ето ће писати у рубрици датум и место рођења на личној карти Коштана Жарковић из Јагодине Горње, задња пошта Бенковац, зависи од тога хоће ли се вјерovati на ријеч њеној мајци Марти. А она каже: Коштана сам родила 22. априла 1995. године у Кинину. Књиге рођених, вјенчаних, умрлих, књиге староставне и нове, књиге ћириличне у Кинину и Крајини Српској васцијело спаљене. Како би се трагови утрли, како би историја српска опет почела усменим предањем, с колења на колењо.

Коштана је стигла у најдужој тракторској колони на свијету, послиje дванаест дана пута, у Бању Ковиљачу с мајком и шестогодишњим братом Огњеном средином августа деведесет петог јељета друге хиљадарке. Мајмлађи је становник Прихватног центра познате Бање с ове стране Дрине, далматински крши ћирионија у сјећању, па ће представу о родном kraju добити на основу прича и фотографија, уколико се која нашла у изbjегличким замотуљцима или сачувана код родбине. А живи је стигла у Србију, само зато што је мајка Марта дојила.

Коштана Жарковић је стигла у Србију да живи, а Марица Лукаџа је на путу за српске земље - умрла. Седамдесетогодишња старица из Тельуха, села помеђу Кинине и Дрнишом, преминула је у конвоју, пошто јој је у збјегу препуло срце. Кћерка ју је сахранила у Петровцу, пошто су сапатници из колоне сакупили 150 динара за копање раке, а крст сами направили, и одмах наставила пут.

„На цести Петровачкој, на цести окрвављеној“, опет послиje по

ла вијека посрпalo су дјевојице и дјечаци, падали од усташких граната, умирали од глади и жеђи. Неки с капљицом мајчина млијекa на usnici, млијекa које је пресахло од ужаса у колони прогнаника. И послиje

пола вијека, опет „Очи гледају широм / а сјај у њима нема/ са мртвих usana malih/ оптужба

течијем“.

На Павловића ћуприји, чији су се бетонски лукови извили из

Дрине да би спајали један народ,

Митар Чучак који је тек

зашао у осму деценију, стајао је

у гомили, непомичан. Час је гледао

на страну одакле је дошао,

час испред себе. Из њега у

даљини и мислима остала су

Плитице, земља дједова,

исpred њега је земља прадједовska.

У замотуљку које је једва

држала дрхтава рукастало је

очинство. Уз онијемљелог

Митра крстio се Петар Ђукић,

који је трошио осамдесет и дру-

го јељето. „Име му се затрло“,

почeo јe да куне врховника Туб-

мана Митар Чучак, а Петар, који је

добро запамтио поглавника

Павелићa и његову „црну леги-

ју“ је објашњавао: овај је гори.

Онај имао милости бар према

С. П.

Приморске
новине

САЗНАЈУ

БИБЛИЈА НА ЧЕТИРИ ЈЕЗИКА

Митрополија Црногорско-приморска и ПП „Атос“ из Подгорице припрема издавачки подухват-издање Библије.

— Библија ће бити штампана на старословенском, српском, руском и бугарском језику. Биће илустрована из стариx хришћанских књига. Имаће око хиљаду страна и издањи ће из штампе до Сајма књига у Београду. Већ је завршена техничка припрема. Основу овог пројекта чини рад недавно упокојеног руског теолога оца Инокентија из Москве. Библију посвећујемо 500. годишњици Макаријевог подухвата односно појаве Октоиха, затим 2.000 годишњици хришћанства и 1.200 година хришћанства код Срба, рекао је за приморске новине Миодраг Дубак, директор „Атоса“.

С. П.

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОГОСЈЕКА

пише: Саво Греговић

некима, овај хоће да утре све што је српско. Последња слика коју је августава врелог деведесететог Петар Ђукић понио из Бачије Доње код Петриње, прије него што га је трактором покупио комшија, била је: кућа у пламену. Горела су огњишта чукундједовска. Најстарији у колони несртника осамдесетогодишњи Стево Огрузовић из Кушића, који памти усташке каме и јаме, присећао се ту на Ђуприји код Бадовинца: онда су бацали живе у јаме, сада су живе спаљивали.

— Син ми је погинуо у овом рату, гроб му је тамо. Зар ни свијећу на грому нећу моћи да му запалим, питала се ридајући Мара Драговић из Гламоча.

Мара није знала куда ће. И није могла одвојити сузне очи од модрозелене Дрине, која ју је подсећала на glamochke шуме. Куда? понављао је Синиша Јанковић из Петриње. Не знам. Ваљда Војводина има душе и за моју фамилију.

• • •

Како је и зашто изведена сеоба Срба из Крајине, извјесno је знаће мала Коштана Жарковић с почетка наше приче, вјероватно када буде вадила прву личну карту. До тада ће бити скложен мозаик, историја ће изрећи свој суд. Митар, Петар и Стево, по свој прилици неће имати времена да сачекају суд историје. Бреме година и разници војвођанска преко којих се разлила туга изbjегличка, преголем су терет и за јача леђа од оних под којима су се савили Крајинци.

Они који су дошли у Југославију, народ овдашњи који је дочекао и отворио им своје домове, и свијет вјаскополски који је ту највећу изbjегличku колону од Крајине до Дрине пратио преко малих екрана, сада зна само ово:

— Република Хрватска је у зору 4. августа (тачно у 5 часова) почела агресiju на Републику Српску Крајину. Око 40.000 становника главног крајишког града (Кинине) и око 200.000 других мјеста западног дијела РСК, за 14 часова, постали су бескућници. Само испражњени станови Крајинци вриједе око пет милијарди марака, исељена су дјеца из 122 основне школе и 85 вртића, испретуране, уништење и попаљене су књиге у 85 библиотека...

Лондонски „Гардијан“ је на Преображење Господње, које је овога јељета пало 19. августа извијестio: број Срба у Хрватској се са 22 смањио на свега 3 одсто.

У Србији је изbjегличka ријекa донијела око 150.000 Срба, у Црну Гору ће их стићи око 20.000. Хоће ли остати заувијек на земљи с које су прије више вјекova пошли преци њихови и сабљама поставили западну границу српства у чврсти бедем који је шtitio Запад од продора Турака, показао је вријеме. Добар dio баш тог западног свijeta, чије су вође и заплеле крavo коло крајинско, који је добра зna и историју и географију, није гањут егзодусом Срба. Највећим од надирања фашистичких хорди на Балкан 1941. године па и прије тога. Они који стварају нови свјетски поредак, научили су прво своје наше да су Срби за све који ће да други имају право оглашавати све, па и на протеривање цијelog наroda sa svojih vjekovnih ogњišta. Srpskog.

• • •

Било је топло предвечеरје, 7. августа О.Г. Испред црквице Светог Преображења, која је претворена у галерију, тик уз капију туристичког полуострова Свети Стефан, на каменом зидују сједио је скамењен младић. Дуга воштана лица, с брадом и књигом у руци. Испред њега згукване новине, кутије цигарета и мушки пролама камене зидине свеца, нашег, туристичког. Најтужнији човјек те ноћи на острву поном препланулог, ухрањеног свijeta (безбриног), ридао је без гла-

— Предраг Гојић се зовем, студенat sam teologije i došao sam u manastir Praskvica 18. jula.

дошли из Атине, Москве и Кипра. И даље и највише отуда стижу, и стизаје. Од оних који поимају Бога и хришћанство посве другачије од Предрага Гојића, мало што стиже. Зашто би се, све мислим док се распинјем измеđu зла и објашњења настапка његовог, ишта и слали, мучили се и одвајали од устји, када ми враћамо хлебом. На све ударце и зла од људи учињена. А житнице су, знају то добро на Западу, тамо на Истоку. Или овамо, како ко hoće.

Но, оно што не чини, нити намјерава да чини свијет, чини-мо ми сами. Иако у гету, празних новчаника и полу-празних амбара, отворили smo кућe. Школе и фабрике хale које услед санкција, које не попуштају ни након највећe сеобe Срба у овом вијеку, не раде. Спортске дворане и друге објекте који постадоше сабирни центри. Утрукују се предузета друштвена и приватна, народ ваксолико ко ће што прије донијети у Црвени крст.

Из општине будванске међu првима је кренуо конвој по мочи за Лозницу и Сремску Митровицу. И сваке недјеље ће убудућe конвој с мора на сабирни центре трећe Југославијe. Требало bi доста папира да bi се побројали сви који су послали изbjeglichke pakete. Папира nemamo баш, па да се не бисмо o неког огријешили, не помињемо их, а нека сви сматрају да су поменути. Поменућемо само one који су одлучili да своja prаđedovska ogњišta уступе Kраjišnicima. У вријеме kada је овај list узласio u шtampu to su учници Dушan Niklanović, уступајuни своју кућu u Blizikućama, Tomo Martinović i Gojko Jović u Brajiću, Boču i Bećkoj Medin iz Petrovca, Ilija Gregović iz Novosela. Њима se пријуđi и autor ove vugavankе, уступајuни prаđedovsco ogњište u Grahovici.

Народ све може да позлати. А два питања лебде над равничарима и брдима Србије и Црне Горе, где dom nađoше своје прогнане. Jedno je народно и гласи: ko има право da чovječku uzme zavica, бесповратно? Drugo je postavio Predrag Gojić: Bože, има ли više Krupe, Krcke i Dragovića? Odgovor se, још увијек, чeka.

U trećoj dekadi avgusta Međunarodna helsinskih federacija za ljudska prava obavijestila je da postoji masovne grobničice u Krajini. I u gradu Klinu i u brdima pobjijene Srbije, баш као u vrijeđenje NDH, сахрањivali su u zajednicke rakje. Сви су добили metak u - potilač. Паљevine, plačke i masovne e

НАГРАДА „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“ ПРИПАЛА МАТИЈИ БЕЋКОВИЋУ

У ЈЕЗИКУ – ШИФРА НАРОДА

ЖИРИ за додјелу награде Трга пјесника „Стефан Митров Љубишић“ у саставу Александар Јерков, предсједник, Ново Вуковић, Мијаило Панттић, Желидраг Никчевић и Јован Делић, једногласно је 20. јула одлучио да се овогодишња награда Трга пјесника за књижевност додијели Матији Бећковићу.

У образложењу жирија стоји да је Матија Бећковић својим укупним пјесничким дјелом, а посебно књигама „Реч ми један чоек“ и „Међи Вука Манилога“, остварио изузетно високе естетске домете у српској поезији друге половине XX вијека. Његово дјело, какве се у образложењу, вишеструко кореспондира са Љубишином прозом. Попут Љубише, Бећковић је у језичким дубинама налазио истинску антрополошку шифру народа, његових духовних и моралних вриједности. Као својевремено Љубишина, у овом времену Бећковићева дјела поново су нам открила властите језик у његовој естетској димензији и у његовим укупним вриједностима и потенцијалима.

Жири је у образложењу нагласио да се додјељивањем награде „Стефан Митров Љубишић“ Матији Бећковићу одржава њен висок ниво и њен значај за књижевни и културни живот нашег времена, као и да та награда Бећковићу природно припада као истинском настављачу оних истих књижевних и духовних вриједности које је Љубиша утемељио у нашој књижевности прошлог вијека.

Награда „Стефан Митров Љубишић“ која се ове године састојала од повеље, скулптуре коју је специјално за ову прилику урадио вајар Ратко Вујановић, и новчаног износа од шест хиљада динара, уручена је 28. јула на Цитадели. Прву књижевну награду која се Матији Бећковићу додјељује у Црној Гори великому пјеснику српског језика је уручио Мило Ђукановић, предсједник Савјета фестивала „Градтеатар“ и предсједник Владе Републике Црне Горе. Свечаном уручењу награде присуствовали су и Његово високопреосвештеноство Митрополит првогорско-приморски, зетско-брдски и скендерјски Господин Амфилохије и предсједник Републике Црне Горе Момир Булатовић.

Свечаност уручења награде „Стефан Митров Љубишић“ отворио је, у име Трга пјесника, Гојко Божовић о дјелу Матије Бећковића говорио је Александар Јерков, а затим се публици на препуној Цитадели обратито Матија Бећковић, говором и читањем својих стихова.

НАШАО ЗЛАТНУ ЖИЦУ

Мило Ђукановић уручује награду Бећковићу

ЈА ДРЖИМ да би о пештиству Матије Бећковића вечерас и ове можда могао да проговори само неко ко би у књижевној критици, постигао ту јачину, тежину и применљивост речи, какву је пешник Матија Бећковић постигао у српској поезији. Али, кад већ то тако није, и тако не може бити, дозволите ми да поделим једну мисао једног великог филозофа који је обележио почетак овога века са вама. Тај филозоф по имену Дилтај, каже у једном свом тексту како, када би се са човека олуштили сви слојеви његовог историјског бића, напослетку не би остало ништа, јер се то његово људско биће једино и види у свој историјској дубини његовог постојања и природи његовог постапања. Тако се може рећи за пештиштво Матије Бећковића, да ако ишто доноси нешто без чега српска поезија не би могла да буде ни налик ономе каква данас јесте и каква дочекује крај овог века. Он јој доноси једину истину. Са том истином, он на овом тлу,

етих година ношен таласима српске послератне поезије, на таласима још увек живог модернизма, на таласима симболизма, тако је шездесетих година Матија Бећковић пре свих других српских пешника ослушнуо глас, изворни архетитчки звук човека ових крајева, овога поднебља и његову историјску мудрост. И док су се други, са мање или више успеха огледали и трагали по пределима светске књижевности, обраћали се космополитским пределима историје литературе, док су трагали за одјејцима поетике дводесетог века, за духом савременог човека, Матија Бећковић је одједанпут пронашао златну жицу лирике и епике тамо где је други нису тражили, а где је она одјајкала и била и где ју је српски народ у свом најдубљем и најбољем стварању, фолклору, народној поезији, у записима и предањима одувек налазио.

Матија Бећковић је чуо глас човека и тај човек му је израсао искована истину. Са том истином, он на овом тлу,

МОЛИТВА ЗА МУЧЕНИКЕ

У агонији у којој се обрео наш народ узимам реч тешка срца и подељене душе. Говорим једно, а мислим на друге. Мислим на оне који ноћас мисле да на њих нико не мисли. Можда је смишоја овога говора и ове вечери баш у томе да бесмисао и беспомоћност нашег положаја буду већи и уочљивији.

Нека и стихови које ћу прочитати буду уједно и молитва за непознате мученике који страдају ове ноћи.

Ове ријечи изговорио је 4. августа на Тргу пјесника у Будви Матија Бећковић, добитник овогодишње књижевне награде „Стефан Митров Љубишић“ на вечери која је била посвећена њему, а потом говорио своје стихове из пјесама „Кукавица“, „Бодеж“ и других. Прије тога су о књизи „Поетика Матије Бећковића“, која представља збир радова са научног склупа који је о поезији Матије Бећковића одржан октобра прошле године на Филозофском факултету у Нишићу, говорили Стеван Кордић и Милош Вукићевић.

БЕСЈЕДА МАТИЈЕ БЕЋКОВИЋА

Високи Саборе!

Мислио сам озбиљно пристоји ли ми говорити у овој години... и не би ли ми било боље поћи шетати на овако красни дан...

Овако је Стефан Митров Љубишић започeo свој славни говор на Далматинском Сабору године 1877. у који су га за свога заступника бирали Бокељи шест пута за шеснаест година.

Допустите да после више од једног века, у овој ноћи без звезда у његовом родном граду, искрај његовога гроба, његовим речима започнем и своју реч захвалности за награду која носи и његово име.

Тролисно име Стефана Митрова Љубишића је свећњак под сводом наше писане речи. Зрака са тог свећњака Вашом одлуком задржала се један трен и на мојим књигама. Од тог тројиства нема лепшег заштитног знака за једног писца и ја се том знаку клањам а Вама захваљујем.

Ако је **Горски вијенац** по Љубишиној речи, једина спрске књижевности, Приповијести Црногорске и Приморске су врхунац у којем је пучко красноречје изведено на брид уметничког приповедања зашто је Љубишић и назван **Његошем** у прози.

Стефан Митров Љубишић је целом народу позајмио једна уста и једну руку. Да би било видније оно што је створио стваралац се из свог дела сасвим уклонио и тако увећао и мајсторство и мајсторију. Заиста је морао писати крававим мистилом онај који је усмену реч издигао до писане и то тако да она остане узор не само класичног стварања него и модерног разумевања света.

Као што постоје морски заливи тако постоје и заливи језика. И као што постоји цветање мора постоји и цветање језика. Један такав залив је Бока а један такав цвет је Стефан Митров Љубишић убрао баш код је доцветао и пресовоа га да би заузвео живео и мирисао.

Забачен свет има и отсечен језик, али ни такав свет ни откнута грана језика не морају ни подивљати ни малаксати ни заборавити свога корена. Једна жила језика подвукла се под корен Ловћена и на њу се ослонила сва земља. Такви рукаци могу се учинити и као језичка странптица која се удаљава од матице и суштине. Али испостављало се да та странптица може бити и пречица којом се небу и суштини прилази с друге стране. И Стефан Митров Љубишић је знао не само да нема малих светова него да је велико збијено у маломе, да је општега највише у посебноме, да Паштровићи нису изван света него део судбине света.

Не би било чудо да је и модерна наука своје откриће појамила од језика кад је доказала да нема ништа моћније од малога ни разорије од најмањега и невидљивога.

Нема бољег наслова за не само за Љубишину поетију од оне реплике **Није ти та ту**. Језик је постао део крвотока Људи, свака реч заузела своје место, дише се по вишију унутрашњој синтакси.

То се поновило и кдо Марка Мильјанова код кога нема интерпункције, али приређивачу је било лако да надокнади тај мањак а да се ни једна реч не покаже као вишак.

У Љубишином случају један свет се био склонио у језик а на крају је и опстао у језику као да га изван језика никад није било.

Једвач Кате Брдареве из Грбља и Митра Љубишић из Близикућа ступио је у јавни и политички живот кад је по његовом запису између Бара и Задра било само седам људи који нису били изгубили свест свог имена и порекла. Што их данас има „као малога боба“ можемо захвалити што је један од оне седморице био Стефан Митров Љубишић.

Остало је сведочанство да је Стефан Митров Љубишић боеље говорио него што је писао, а умео је и да изгледа и да се понаша и да с царем разговара. Да чудо буде веће: Најпре је био научио да пише италијански, а српски језик готово заборавио. Али пре него што је дошао у додир са најистакнутијим људима свога добра сетио се себе, свога бића и свога језика. Као да је свој језик научио да би себе поштовао и могао да разговара са страним светом и да би тај свет имао разлога да га уважава.

У тмуши у којој смо се обрели у наше дане– када се пут зазре тек кад миња сине– наш народ распињу две подједнако кобне крајности.

Једно су они који би прекинули сваку везу са светом, а они други би прегазили све у себи и дали све кад би могли да постану неко други.

Као што је Бокељ најпре тријезан тако је и Стефан Митров Љубишић и у том погледу уравнотежен и путоказан.

Реч Светог Саве да су Срби исток на западу и запад на истоку није разумео да су мимо света него да само са својим вредностима могу бити део света или ће нестati.

Нема ваксрења сем оног са својим образом и именом . Хвали жирија на једнодушности, хвали тругу пешника у Будви на дареживости, а нека Стефан Митров Љубишић и на крају још једном узме реч:

—Ја нијесам никада припадао народној партији но од Косова припадам оној несретној, али јуначкој и поносној народности српској коју поштују и уважавају и њени исти душмани...

Рекао сам пролејтос у Пешти своме Цару и Господару– а сад понављам пред Богом и пред Људима, пред врсницима и потомцима, да се ниједан члан Министарства не може похвалити да сам га ја, Стефан Митров Љубишић, некад молио ни препоручио мака свој особени посао, јер кад би моја дјеца, плод утробе моје, жељела хљеба, ја бих стао на раскршће зажетих очију, а пружених руку и просио за љубав божју, али не бих издао своје домовине... И ја којему је српско знамење упечатено на челу бранићу погажено право и слободу док ми под грлом куца.

Матија Бећковић

RESTORAN "GRBALJ"

Trg Sunca bb Budva Tel. 41-564, 51-344, 52-300

05⁰⁰ - 24⁰⁰

**SVI DOMAĆI SPECIJALITETI,
KASTRADINA,
BAKALAR,
SVE VRSTE RIBE,
JAGNJEĆE PEČENJE,
ROŠTILJ,
GOTOVA JELA ...**

UGOSTITELJSKO TURISTIČKO TRGOVINSKO PREDUZEĆE

85310 BUDVA Mainski put 17

- Hotel "Loza" u Budvi, B kat. sa restoranom "Pod lozom" i baštom
- Restoran "JRB" na samoj obali u Budvi
- U Petrovcu hoteli "Kastel Lastva" i "Rivijera"

САЛАТА ОД ХОБОТНИЦЕ СА ЈАЈИМА (за 4 особе)

Потребно: хоботница 2,5 кг, јаја 4 комада, маслиног уља 4 дл, оста 1 дл, петруси на 1 балица, лимуна 1 ком, со и бибер.

Хоботницу очистити и скувати у посоленој води док се кожа почне одвајати од меса, охладити, исјећи на ситне комадиће, додати кувана јаја такође сјечена на коцке, зачинити остом, маслиновим уљем, першуном и лимуновим соком. Сервирати на листовима зелене салате, украсити лимуном и шнитама тврдо куваних јаја.

Салату од хоботнице, код нас обично спремају ка чешњаком, ситно сјецканим црним луком, маслиновим уљем, лимуном и петрусном. За гурмане међутим понудио бих да уз ове зачине додају мало сенфа, шећера, црних маслина без кошица и вина. Вреди пробати можда ће Вам се укус овако јаче зачињене салате свидети, а ако имате капта предлажем да и њега додате, ситно сјеченог, у све рибље салате. За ову бильку и њене несазревле цвјетове, који се конзервирају са солju, везани су професионални кувари који спремају рибља јела, соусове и нека специјална егзотична јела од меса. Кажу да расте у стијенама и бедемима и да је има у нашем граду. Ако је то тачно онда би права вриједност била кад би јеко успио одгајити и произвести у већим количинама.

Кажу да кувану хоботницу треба огулити а ја се са тиме не могу сложити. Одстрањивањем пигmenta и соли губи се оригинални укус и мирис. Такође се не могу сложити кад кажу да уз хоботницу приликом кувања треба додати плуту да би омекшала. Треба додати лук, ловорику, бибер у зрну, mrkvu и крупну морску со. Мислим да се ове салате морају што дуже маринамо.

На дрвени или метални шпиз ређајте најаменично ред рибе - филе без костију, шинту пршута, козицу или гамбора, лигту, поново шинту пршута, лист ловорике и месо - плод ваше омиљене школке, коју сте предходно пошикали. Поновите то док не испунице цјели шпиз, али нека се увјејек почне низати са тврdom намирницом напр. риба филе или лигта и тако завршити шпиз-ражњић, како приликом печења не би њежније намирнице отопиле.

Овакав шпиз - ражњић маринирајте на соли, биберу, маслиновом уљу, петрусину, ситном чешњаку, вину и лимуновом соку. Пеците на умјереној ватри на граделама или роштиљу. Сервирајте на пилам рижи, а остатак маринаде ставите у тигањ загријте, додајте мало прзеле и ситно сјецканих памидора и прелијте преко рибљег ражњића - нада се да ће вам ово пријати.

По личном укусу између сваке намирнице можете додавати отопиде.

...

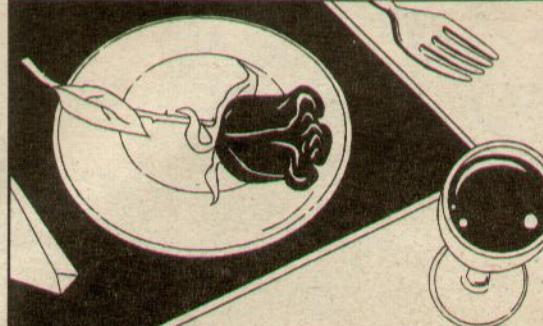
СПЕЦИЈАЛИТЕТИ
ПРИМОРСКЕ
КУХИЊЕ
ПРИПРЕМА КУВАР ВОЈО ПИЋА

нирати у зачине (уље, оцат, лимунов сок, чешњак, бибер) а послије 2-3 сата додати ситно сјечени лук или кромпир (кувани) ако желите повећати масу. Ипак је лепше посебно сервирати куван кромпир. Овоме се могу додати филети, слане сардине (кромпир тада не солите), пола маслиног, пола биљног уља, бибер и ситно сјечкани першини и јело ће бити укусније.

Некад је добро znati da lje je хоботница уловљена природно вршама, мрежама, остима или помоћу „галице“ (плави камен), силом тјерана из куница, па ловљена. Док код природног улова месо остаје тврдо чак жилаво, природне боје јарке и пурпурне, код другог начина ловљења краци се отпуштају брзо, боје се губе и блједе, а код кувања се осјећају другачији мириси.

У љетњим мјесецима хоботницу је најбоље кувати у љетњим кухињама. Салату од хоботнице без лука можете држати у фрижидеру 2-3 дана и она ће само бити укуснија.

Хоботница кувана у вину (за салату): очистити утробу из главе и зуб, хоботницу опрати, истући и скувати са зачинима - вином и корјенастим поврћем, охладити, нарезати на шајбне или штапице додати добром бијелог вина, со, бибер, чешњак (згњећен), лимунов сок, и ситно сјечени першун, прохладити и сервирати у прикладну здјелу. Да ли сте пробали скувати хоботницу на гулаш само се уз куване увијек лагано додаје вино да јело никад не буде ни прегусто ни преријетко. Сервира се са куваним шуфијотима. У ово јело се ставља само једна врста вина, јер ако се употребљава више врста вина квари се укус јелу.

NAJJEFTINije

**TRI OBROKA
25 DINARA**

U RESTORANIMA:

"Pod lozom", "Vila Jelena" i "Podkošljun" u Budvi, "Boreti" u Boretima, "Atlantik" u Bećićima, "Galata" u Rafailovićima, "Drago" u Svetom Stefanu, i hotelima "Rivijera" i "Kastel Lastva" u Petrovcu

- doručak, ručak i večera samo **25 dinara**

centrala: 52-667
52-668
recepција: 52-963
komerc.: 52-967
Fax: 51-667

ДП

КЊАЗ МИЛОШ

БУКОВИЧКА БАЊА - АРАНЂЕЛОВАЦ

ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

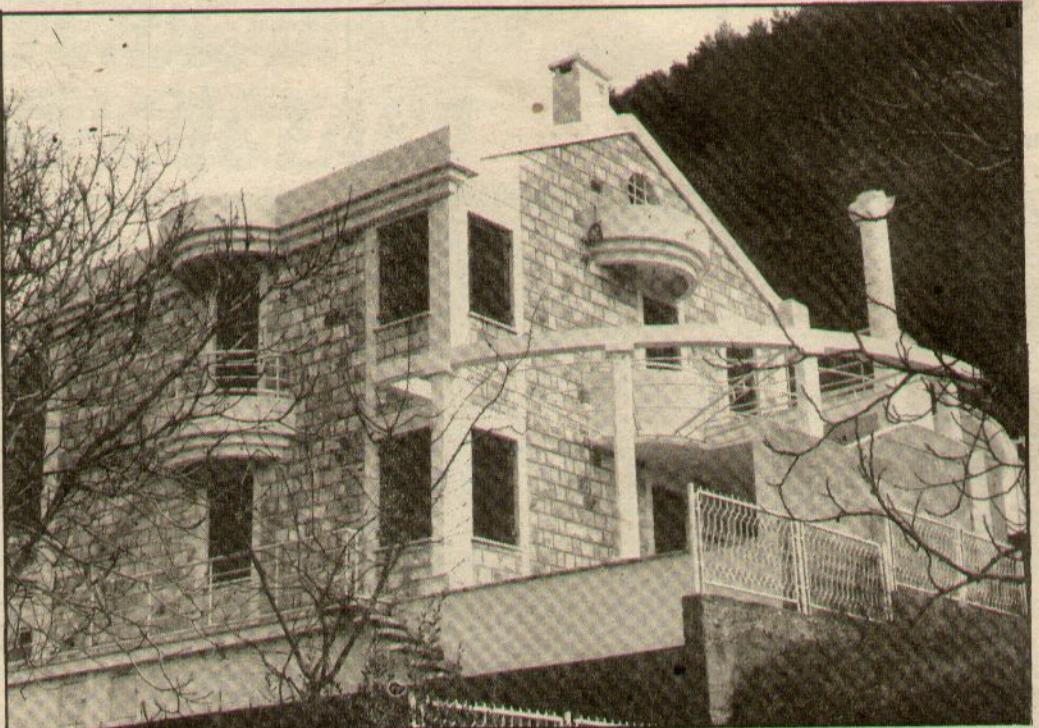
ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР УЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297

ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТУ БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE ГРАДЕВИНСКИХ POSLOVA
STANOVI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

MI GRADIMO LIJEPE KUĆE

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ЉЕТЊИ ПРОЛИВИ КОД ДЈЕЦЕ

Н ЕРАЗВИЈЕНИ свијет, ниске културе живљења, лоше санитације околине још увијек је сачуочен са епидемијом пријевних заразних болести које су начешћи узрок морбидитета и морталитета дјече.

Судећи према „таласу“ летњих пролива који нам се свакога љета понављају ми још увијек припадамо том свијету.

Узроци су познати: бактерије, вируси, паразити, гљивице. Но, прави узрок је ниска здравствена култура, недоволјна диспозиција отпадних материјала, недовољно хлорисана вода или њен недостатак, неадекватно термички обрађена храна или њено неправилно чување, недовољна чистота мора и плажа, екскрети и секрети који се неконтролисано сију свуда око.

Уз горе наведене узroke који се могу ријешити, велика густина становништва на малом простору и могућност ширења вирусних епидемија други су разлог где су могућности поправљања стања мање.

Сва ова оболења преносе се преко уста па је лична заштита адекватним прањем руку прије сваког и најмањег оброка врло пресудна на могућност појаве пријевне инфекције.

Посебна опасност су високе љетне температуре које су близу температуре људског тијела па је свака храна ако се не употребљава свежа и добро термички обрађена потенцијална хранљива подлога за бактерије које се баш на овим температурама интензивно развијају.

Највећа опасност су стафилококе и салмонеле које се у храни врло брзо размножавају нарочито у мајонезу, јајима, месу, сладоледу, кремовима. Храна која се само неколико сати неправилно чува на високој температури постаје чест узорак тројава која редовно имају епидемијски карактер. За стафилококоне тројаве карактеристична је кратка инкубација (вријеме од конзумације хране до појаве знакова болести), свега неколико сати. Токсин који стафилококе луче изазива врло јако повраћање, вртоглавицу болове у stomaku, мучину и пролив. Температуре нема.

Тројаве салмонелама има нешто дужу инкубацију од 6 до 24 сата, али је увијек прећено температуром уз повраћање, пролив и болове у трубуху, који могу трајати данима. За салмонеле је значајно да се могу преносити преко клиноноша, привидно здравих, који могу контамирати храну и која се правилно чува.

Због тога је пропис ригорозан: све особе које раде са животним намирницама морају бити санитарно одрађене (преглед столице, мокраће, крви, брисеви). Нажалост још увијек имамо огроман број људи који „вршљају“ обалом продајују најразноврсније прехрамбене производе а да никада нису обрађени здравствено па су потенцијална опасност за свакога који њихове производе конзумира.

Сва храна, која се продаје на улицама и плажама, а није контролисано особље које са њом ради и нису узети брисеви са пултова и мјеста сервиса, може у датом моменту

бити контаминирана и опасна.

Од бактерија значајан узрок оболијевању имају и шигеле које изазивају дизентерију. Болест се преноси прљавим рукама или водом па и храном. Изазива тешак пролив са крвавом столицом јаким боловима, температуром главоболјем, тенезима. Инкубација је од један до три дана.

Други бактеријски узроци су ријеци.

Вируси чине око 2/3 летњих пролива. Обично је најчешћи Ротавирус и други ентерогени вируси. И они се преносе прљавим рукама или водом прљавих базена или мора. Инкубација је од 48 до 72 сата. Карактеристично је за вирусне инфекције да се прво јави висока температура а тек касније пролив и повраћање. Често је присутно црвенило ждријела и кашаљ. Вирусне инфекције испак су блаже од бактеријских трају 3 до 7 дана али код дјеце могу изазвати неподношљивост лактозе (мљечног шећера) и за дужи период па је и то адекватно лијечење врло значајно.

Код одраслих љетни проливи обично нису тешки, али код дјеце могу бити такође благи када је потребна само адекватна исхрана и давања тачности.

Средње тешки су када је уздијету потребни и лијечење одговарајућим течностима и лијековима и тешки када је неопходна интензивна терапија, која некада може трајати и недјељама и захтијева лијечења у болници. Дјеца су посебна осјетљива на губитак течности, само неколико сати интензивног пролива и повраћања код дјеце доводи у првој години до тешке дехидратације и ацидозе која може да угрози живот дјете. Јавља се хипотонија (милавост), под крвног притиска, хладни екстремитети, увучена фонтанела, бљедило, убрзан рад срца, а у најтежим случајевима долази до помућења срјести, тахозаваре токсикозе, када су све виталне функције угрожене и када треба много напора да се спаси живот дјетeta.

Чињеница је да је сваки пролив потенцијалана опасност који може имати непредвидљив ток нарочито ако је праћен и повраћањем.

Преглед љекара је увијек неопходан.

Циљ је што прије поставите праву дијагнозу и почети са рехабилитацијом (давањем течности) или преко уста или инфузијом што је свако боље. Инфузијом се на најбољи начин може контролисати стање губитака течности и дати права надокнада уз корекцију ацидозе (киселости које се у организму развија и која угрожава све виталне оргane).

Инфузијом се даје и адекватна исхрана, витамини, минерали и све оно што је организму потребно.

Антибиотици су такође могу дати у инфузији или преко уста ако дијете не повраћа.

Наравно љекар ће прегледом искључити упалу слијепог цијева, уринарну инфекцију, сепсу, неподношљивост неких врста хране, заразну жутницу.

У лијечењу пролива, нарочито код дјеце, неопходна је добра сарадња: родитељи мо-

рају бити информисани о опасности која се може појавити ако дијете неадекватно третира.

Основни принцип је надокнада текућине преко уста ако дијете не повраћа а ако повраћа, инфузијом.

Данас постоји готови приправак (Нелит) који се растварају у води: обично једна кесица Нелита на један липтар претходно прокључале воде. Нелит се може давати с чајем, обично препоручујемо давање на пет минута 1 до 3 кашчице-непрекидно неколико сати.

Чајне паузе без давања других врста хране требало би да траје неколико сати док се жељдац не испразни и одмори.

Након тога дозвољена је такозвана љековита биљна храна, без масти и бјелачине.

-Кувана ријка или вода од ријеке која се може и послужити или сасладити.

-Печена јабука, кашица од банане, супица од шаргарепе и чај све што се смиси дати у првој фази пролива.

-Ако пролив није интензиван дозвољен је у каснијој фази суви кекс са чајем, пире кромпир, а након тога јевтујлио кисијело млијеко.

Све врсте млијека и мијечничких производа су забранене у почетку. Разлог је честа интолеранција на млечни шећер која може и потрајати јер сензибилисана цијева бурно реагују на унос млијека и могу се јавити и озбиљне компликације. Кад мајки које доје - наставити дојење. Антибиотике не треба давати самостално без консултација с љекаром. Индикације су строге па је некада давање антибиотика непотребно. Неопходно их је дати код дизентерије (шигелозе) код салмонелозне сепсе док је давање антибиотика код клиционаша на салмонелу више штетно него корисно јер клиционаштво може само продуžити.

Код ентеропатојене епендријија такође треба дати антибиотике према антибиограму. Да ли ће лијек бити дат преко уста или инјекцијом или пак инфузијом изузетно је значајно.

Све до недавно није се до врло знало која је терапија најадекватнија, али се пра врврременим прегледом столице и одређивањем антибиограма може одмах дати прави лијек.

Лактобацилус бифидус (Бацтикусбтил, Линех, Лиобиф) имају оправдана мада нема научне потврде о убрзану изљечењу ако се ови лијекови давају. Код вирусног пролива антибиотици нису потребни али је потребно претходно искључити бактеријску инфекцију.

Опасност компликација код пролива (дијареја, ентероколитис) је значајна јер скоро једна петина дјеце са тежим ентероколитима тајковани постдијареални синдром праћен дуготрајним проливима, неподношљивошћу одређених врста храна нарочито неких млијека и општим слабљењем или лошим напредовањем.

Зато у овим врелим летњим данима не предузимајте ништа што би могло изазвати негативне здравствене последице, јер је сваки пролив код дјеце потенцијална опасност и за дуже трајање компликација мада се већина ентероколита успјешно излијечи за 3 до 10 дана.

Др Тадија Николић

Приморске новине

Претплатите се на „Приморске новине“ тако ћете најједноставније и најsigуруније доћи до сваког броја листа и истовремено допринијети његовом редовном излажењу.

ЗАВРШЕН ФЕСТИВАЛ ГРАД ТЕАТАР

ВИСОКИ УМЈЕТНИЧКИ ДОМЕТИ

ГРАД театар је најзначајнија културна светковина, због тога није ни чудо што се девети фестивал одржава под мотом „љубав, историја, страст.“

—Овогодишњи програм био је богатији од прошлогодишњег, који је поније сплит изузетног, каже прва дама фестивала, госпођа Бранислава Лижешвић, директор Града театра.

Од музичара, први на концертни подијум у цркви Санта Марија ин Пунта су се појели: Јасна Максимовић, виолина и Соња Петковић, клавир. Изводили су дјела: Равела, Дебисија, Сен-Санса, Паганинија... Публика их је послије сваке изведене композиције награђивала аплаузом.

У истом простору, стални гости Града театра, Камерни оркестар РТВ Црне Горе, под диригентском палицом Радована Паповића изводио дјела: Хендла, Бритни, Рахманинова, а солисти су били Лела Пешинић, флаута и Борис Прљевић, такође флаута.

Наши цијењени пијанисти и педагог, Душан Тројбовић, послије двије децене поново је наступио у Будви. Надахнуто је свирао и потврдио високу класу пијанисте међуандног угледа. Поео је композицијама Палестрина и Листа, наставио дјелима, Вагнера, Шопена, Дебисија и ефектно завршио концерт са пет предуџијума Рахманинова.

Град театар је мозаик свих умјетности. Ни овог љета нијесу запостављени ни најмлађи. На Цитадели позориште „Бошко Буха“ извело је представу „Царев заточеник“, Миодрага Станислављевића, у режији Милана Каракића.

Публика није штедјела дланове. Глумачка екипа, Ана Софреновић, Горан Шушљик, Драгољуб Денда, Слободан Николовић је бриљирала.

Поново су дјеца била у центру пажње. Велика сцена Цитаделе је угостила Ђечје позориште из Подгорици. Оно је извело „Пепељугу“. Ова савремена „Пепељуга“ играна је уз рок музiku.

Позориште „Бошко Буха“ послије дјечје представе „Царев заточеник“ извело је увијек радо гледану представу „Ромео и Јулија“, Вилијама Шекспира, у режији можда данас водећег југословенског редитеља, Јагоша Марковића. Гледаоци и поред кише која је падала на крају представе нијесу гледалиште напуштили. Сви су се дивили редитељском захвату Јагоша Марковића, али и глумачкој екипи која је „одрадила“ представу на најбољи начин.

Гости Града театра су били и Сомборци. Прво вече су извели представу за најмлађе „Три прасета“, у режији Душана Петровића, а по причи Миливоја Младеновића. По реаговању најмлађих представа је изазвала одушевљење. Ова једночина играна је између цркава: Светог Саве, Свете Тројице и Санта Марија ин Пунта.

Исто Народно позориште из Сомбора је извело „Гордану“ на Цитадели. Комад са пјевањем, играњем и глумом. То је представа у представи, каже редитељ Зоран Ратковић.

„Гордану“ је написао пјесник, драматичар, полемичар, заљубљеник и патник, Лаза Костић (1841–1910). Стихове и музику је компоновао Воки Костић.

Изванредно су играли Биљана Милићић у улози Гордане и Саша Торлаковић у улози Вукосава.

Сомборци су извели и Чеховљеву једночину „Ладовово језеро“ у режији, Давиде Путника, а одмах потом „Кату Капуралицу“, дубравчког писца Влаха Ступића, у режији Јагоша Марковића.

Цитадела је одјекivala од

френетичних апалуза. Преко 600 гледалаца нешто из два сата послиje поноћи, када је завршена представа, није крило своје одушевљење. Апалуз је трајао десетак минута.

Глумци Саша Торлаковић, Бранка Шелић, Биљана Милићић, Слободан Тешчић... ефектно су „вајали“ ликове, почев од Луке који у животу ништа није постигао, његове жене Кате, растрзане жељом да се извuku из дна у коме се њихова породица налази, до осталих.

У цијелoj представi су ти likovni животni, vjerodstožni. Marković ih je gradio "reporterški", tako da svaki lik ima svoju priču, složenost. I govor dubrovackog puka, zatim muzika (italijanska kantone) u izboru reditelja Markovića, scenografija Marinine Pavlović dali su pun stvaralacki doprinos uspjehu "Kate Kapuraliće" na festivalu. Po našoj očjeni prestava bi dobila deset pluss. Hvala Jagošu Markoviću.

Za razliku od "Kate Kapuraliće", publika je suđljano pozdravila "Хасанагиницу", Љубомира Симовића, a u режији Бранислава Мијуновића.

Публика није била одушевљена. Кортогазно је на крају поздравила ансамбл у коме између осталих играју: Миша Јанкетић (Хасанага), Варја Ђукић (Хасанагиница), Предраг Једус (бег Пингторовић), Бранка Петрић (мајка Пингторовића), Ненад Стојановски гост из Скопља (ефендија Јусуп), Енвер Петровић (Ахмед).

—Мало сам имао времена да се прилагодим мизансену за Цитаделу. „Хасанагиница“ је рађена за кулу Гавадола, што је у неку руку био хендикеп, рекао нам је послије представе, редитељ Мијуновић.

У „Санта Марији“ представљено је дјело сликара Радослава Тркуље које у минулих десет и шест година није претјерано хваљено, никада истицано у први план, иако увијек присутно и запажено.

—Отуда се око његовог дјела, или његове занимљиве личности, окупља веома широк круг најразличитијих присталица и поштовалаца, почев од одушевљених колекционара и многих љубитеља сликарства, написао је у каталогу за ову изложбу, Никола Кусовача.

Тркуља је сада директор Музеја савремене умјетности у Београду, а у Санта Марији је представио циклус „Српски ратници“.

У Санта Марији ин Пунта свирали су и гудачи „Свети Ђорђе“ из Београда. Овај реномиран оркестар под вођством диригента Петра Ивановића, имао је успешан концерт.

Разноврstan program гудача „Светог Ђорђа“ (од комозиција Тартинија до Милоја Милојевића) протекао је у префињеним и стилски уједначеним интерпретацијама.

Тамара Марковић, soprano, која живи пјева у букурштанској опери, пјевала је арију из опере „Кармен“, Жоржа Бизеа Хабанеру, затим арију Кристифора Глукса „O del mio dolca ardor“ и композицију „Довер бич“, Семијела Енабара.

Крајем јула поново је стигло Југословенско драмско позориште. Са Охридског љета и Самуилове тврђаве. Поново су играли „Троила и Кресиду“, Вилијама Шекспира у режији Дејана Мијача, прошлогодишњег добитника награде Града театра. „Троил и Кресиду“ је доживела премијеру прошлог љета на Цитадели и наставила живот на сцени Југословенског драмског позоришта у Београду.

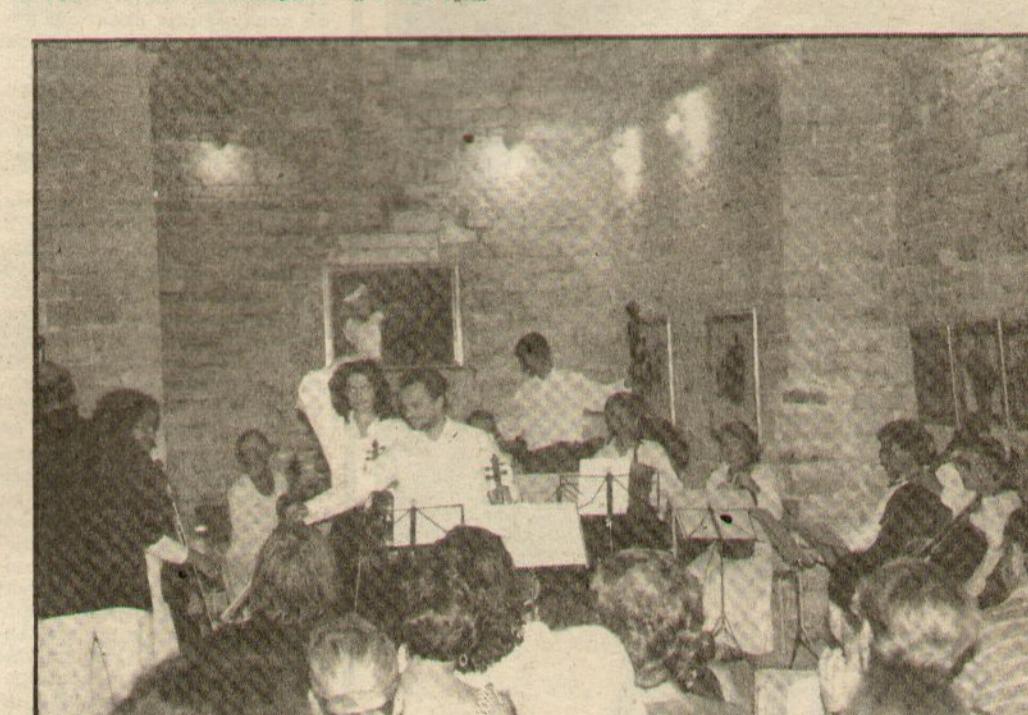
Публика није крила одушевљење.

Из представе „Лажни цар Петар Мали“

„Царев заточеник“ - Позориште „Бошко Буха“

„Гудачи Светог Ђорђа“

- Позоришне представе
- Изложбе
- Концерти
- Трг пјесника

—Прекобрјено, гледалиште на крају је дуго, дуго аплаудирало цијелом ансамблу, посебно глумци Силвији Пинки која је играла „вјештицу“ и њеном партнери, свештенику, Баки Хасану. Редитељ, Рахим Бурхан који потписује све њихове представе, није ишао са представом на главну сцену Града театра-Цитаделу, него је сцену смјестио између цркве Светог Саве и Санта Марија ин Пунта.

—Ово је прави амбијент за ову представу, а глумци су играли понижети овим архитектонским окружењем, казао нам је послије представе, Рахим Бурхан. Цијела прича говори о времену инквизиције, када је црква у Шпанији била свемоћна.

Лијепа циганка Кали (Силвија Пинки) се разбољела. Двије старије ромкиње покушавају да је излијече бајњем. Цркви се то није допало и млади циганку проглашавају вјештицом.

Бискуп (Барјам Шабан) налаже свештенику (Баки Хасан) да припреми Ромкињу за истjerивање демона из њеног тијела. Он увиђа да се не ради о вјештици. Сања лијепу Кали и види је у вјенчаници. Вјенчаницу пријаја уз тјело и све је више воли. И она не остаје равнодушна.

Свештеник покушава себе да казни, због лубави која ја све више обузима, самобичавањем. Послије и он постаје жртва цркве. Младу Кали на крају инквизитори развлаче-черче.

И друга представа Театра Пралине је одушевила гледаоце. Премијера „Велика вода“, Живка Чинга одржана је у Лидвисбургу у мају 1993. године на тамошњем фестивалу. Представа је добра и награду покрајине Норд-Рајн Вестфалија.

„Велика вода“ је прича о дјеци без родитеља смјештеној у дјечјем дому негде послије другог свјетског рата.

Живка Чинга сматрамо маркизом македонске књижевности. Њен роман „Велика вода“ је пун поетског надахнућа, који је типично за Маркеса, Астуријаса и Борхеса. У драматизацији „Велике воде“ нијесам одредио вријеме и простор. Ишао сам на универзалност, јер да таква није представа не би била разумљива ни Њемцима ни Француизма, где смо је играли.

Друштвених система који ограничавају слободу, испирају мозак, одређују духовну идеологију било је свуда. Таква прича никог не оставља равнодушним. Она била, вели редитељ Рахим Бурхан.

Представа „Тесла или прилагођавање анђела“ у режији Душана Михаиловића, а у извођењу Народног позоришта из Београда у интерпретацији Љубивоја Тадића (Никола Тесла) и Радована Мильанића (новинар Чон Смит) на малој сцени Цитадели доживела је прави uspjeh.

—Ово је тема о великану наше науке, човјеку великом ума. Прави пут смо на будванском фестивалу и то је глумачко пријатљиво осјећање. Простор (Мала сцена на Цитадели) је био права мјера за нашу представу. Мисао Николе Тесле кроз нашу интерпретацију публика је упујала, пратила представу од почетка до краја с дужном пажњом, ре-као нам је Тадић, који је играо убедљиво и надахнуто.

(Настава на 9 страни)

Бија, такође у режији Виде Огњеновић. У представи су играле три велике глумице: Ксенија Јовановић, по први пут на нашем фестивалу, сада театар у оквиру Тетра ан дер Рур у Милхајму чији је директор славни редитељ Роберто Ђули, који је у истом времену био и гост Адриатик корпорације, господина Велибора Золака на окружном столу Менаџмент у театру и транзицији.

Пруја представу Роми су извели између цркава. Била је то „Вјештица“. „Вјештица“ је рађена по најновијем роману Габријела Гарсије Маркеса, „О љубави и другим деменцијама“. Позориште „Тесла или прилагођавање анђела“ у режији Душана Михаиловића, а у извођењу Народног позоришта из Београда у интерпретацији Љубивоја Тадића (Никола Тесла) и Радована Мильанића (новинар Чон Смит) на малој сцени Цитадели доживела је прави uspjeh.

(Наставак са 8. стране)

Умјесто Театра ЗИД из Амстердама, допутивали су Бугари. Уметничка театралска формација из Софије. Они су извели три представе, од којих су двије аутора из Црне Горе, Љубомира Ђуровића и Игора Ђојовића, а трећа је била бугарског писца, Ђојана Папазанова.

Са српског на бугарски драме црногорских писаца превео је др Константин Оруш.

Прво вече (9. август) играна је Тобелија, Љубомира Ђуровића у режији Невене Мечкарове. То је психолошка драма писана према нашем древном обичају, када жена преузима водећу улогу у породици, где нема мушких глава.

Друга је „Мртва природа“, Игора Ђојовића у режији Јована Костова о животу сликара, који на kraju „убија“ своје урађене портрете и почине да слика мртву природу.

„Мува у бубњу“, Ђојана Папазанова у режији Тодора Анастасова је прича из шопског краја, где људи сусрећу разне људе, међу онима које у Македонији називају „каракондузам“ или долазе и до цара и до Бога.

Једна овољетошња продукција Града театра, позори-

шна представа „Конте Зановић“ је премијерно изведена 16. августа, на не 12. августа, како је било назначено.

Радни назив представе „Стефан Зановић“ промијењен је у „Конте Зановић“. Улогу Стефана појерила Радмила Војводић је повјерила Драгана Мићановић, Примислава Зановића, браћа Стефанова игра Бранко Поповић, трговца из Котора Томаза Медина, Војо Ђрајовић, остварелог Казанову, Раде Јарковић, а још играју Мијајана Карапановић, Никола Ђуричић, Стела Ђаковић, Боро Стјепановић, Ђурђија Џутић, Милица Михајловић, Соња Милосављевић...

Гост Адријатик корпорације био је и славни редитељ, Роберт Кули, који је учествовао на међународном склупу Менаџмент у театру у земљама транзиције. Вули је разговарао и с новинарима. Тада је рекао:

—У театру није место људија, који га не воле. Моје позориште у Милхајму почело је да ради 1980. године са 900.000 марака дотација, да би ове године оне износиле 6,5 милиона марака. Годишње изведено 250 представа. Од тога трећину у Милхајму, другу трећину у Норда-Раји Весфалија и остале у иностранству...

Станко Паповић

ИЗЛОЖБА НАОДА ЗОРИЋА

УБЈЕДЉИВА ЛИКОВНА ВОКАЦИЈА

● Ја се сам са собом разговарам и обрачунавам, када сликам, каже овај млади сликар, неоспорно великорог талента

ГАЛЕРИЈА „Санта Марија“ била је 15. августа препуна, сликара, књижевника, глумача, редитеља, новинара... који су дошли на отварање треће самосталне изложбе двадесетседмогодишњег сликара, Наода Зорића.

Зорић је изложио 25 слика великорог и средњег формата.

Отварајући Зорићеву изложбу новинар и публициста, Манојло Вукотић је између остalog рекао: „Лакоћа и мекоћа потеза, прозрачност боја, вешеслојност, сигурност форми, згуснутост атмосфере, разгрђуј један свет фантастике која нас прибија уз зид размишљања. Испод омотача, налик на зубату морбидност, понекад попут оне Дадове, скрива се музикалност и поетика“.

—Моје слике немају причу. Не знам зато ни имена да им дајем. Оне су моја осећања, моји доживљаји. Нису то ни људи око мене. То се ја сам са собом разговарам и обрачунавам, каже овај скромни млади сликар, неоспорно великорог талента.

Наод Зорић припада првој генерацији Факултета ликовних уметности у Цетињу. Факултет је завршио прије дваје године у класи Драгана Карапића.

Стваралачку генијалност, попут неких наших великих сликара, признају му ликовни критичари, али и професори са Факултета ликовних уметности код којих је Зорић брусио свој талент.

Појсебно је у његовим сликама изражен драматуршки набој. Инспирација су му људи, историја, а све то је пројектовано сновима, које Зорић сања док поставља „главе“ на своја платна.

Ликовни критичар, Здравко Вучинић у каталогу за Зорићеву изложбу између остalog је написао: „Он је формирани сликар, препознатљивог рукописа, убедљиве ликовне вокације и неког, њему својственог, филозофског прошиљања живота“.

С.П.

**GRAD
TheATRE
CITY
BUDVA**

— Ко је конте Зановић?

— Дајаста година историчари се узлудно питају, једнако нас

ГАЛЕРИЈА „АРКАДА“

ИЗЛОЖБА ИКОНА

У ИЗЛОЖБЕНОМ простору галерије „Аркада“ у Будви, уз саорганизацију галерије „Смит“ из Београда, у току је необично вриједна изложба икона сликар-иконописаца уметничке колоније Св. Прохор Пчињски. У канаку истоименог средњовјековног манастира ова колонија, већ пет година, здружије иконописце, углавном академске сликаре из земље и иностранства (Руси, Швајцарци, Бугари), упућујући их да се у ванвременској атмосferи уз присуство божанске благодати огледају у стваралачки комплекском умјетничком чину иконописаца. На овој изложби представљен је један дио из богатог опуса икона ове колоније—иконописна остварења сликара: Бранкације Аћимовић-Грчић, Зорице Гогић, Биљане Цветковић, Мијајане Ђорђевић, Мирјане Поповић, Вере Симић, Ћиће Стојановић, Миодрага Драгутиновића, Синише Жикић, Југослава Оцоколића, Борислава Паспаља и Мирољуба Филиповића-Филими.

Ова изложба нас поново сучава с питањем како правилно разумјети и предновати икону као ликовно-умјетничко дјelo у оквиру токова модерног сликарства. Приступ одговору на ово темељно питање подразумијева разликовање два основна естетичка принципа у приступу разумјевању слике: антропоцентрични и теоцентрични. Првом припада ренесансно-модерни концепт, а другом византијско-православни. У сложеном систему релација једног и другог концепта одлучујућа је фундаментална разлика слике као објекта и слике као литургијског предмета. Проблем естетског код савремене иконе, или иконе уопште поставља суштинским проблемом разликовања модерног појма умјетничког дјела које, прије свега, одређује иманентно, аутономно значење слике. Насупрот том ставу, икона је одређена оним што је трансцендира, дакле прволиком или архетипом. Отуда, следимо ли поређење са модерним естетским ставом, истине слике-иконе (еиконе) нису њој иманентна, него је увијек у односу на њу трансцендентна. Управо, као што са тајanstvenim провиђењем каже Тедор Студит: „Јер се једној истој ипостасис поклањамо макар она била и насликана, иначе то неће бити икона ако се... одваја и раздјељује од свога прволика, него ће то бити самостално постојећа ствар. Јасно је да је ова „самостално постојећа ствар“ уствари естетски објекат, или умјетничко дје-

ло виђено из угla савремене естетике или теорије умјетности. Чини се да се овде поставља дефинитивно разграничење између естетског и иконолошког, између којих никако не може да стоји знак једнакости.

У сферу иконописног стваралаштва, такође се као значајан поставља проблем питања односа индивидуалног ствараца, односно онога који условно „ствара“ икону. По П. Флоренском иконописац не ствара икону, већ са ње скida њему туђе слојеве, отварајући унапред осликан Свети лик (прволик), „запис духовне реалности“. У складу са овим „Нерукотворени образ Христов“ је, у ствари, прва икона, док икона првог хришћанског сликара Св. Луке значе отварање мистичног духа богосазнава или подвигничког искуства божанског бића пренесеног на слику. Тако је створена канонска форма која је касније рационално обликована у систем важећих правила византијске естетике, а сакупљена у Ерминији, дјелу грчког свештеника и сликара Дионисија из Фурне (1701–1733.). У том смислу икона се увијек воставља у особеност индивидуалног савршено усаглашеног са општим принципима византијског канона. Никада се појам индивидуалног не истиче у смислу индивидуалног као личног, већ је тежише на каснијој интерпретацији која индивидуално третира као особеност стила, тако да индивидуалност није оно лично, већ стилска интерпретација. Тако се и појам копије битно разликује у односу на копију модерне слике.

Већину иконописаца колоније Св. Прохор Пчињски карактерише управо овакво скњавље иконе, било да је ријека из изузетном примјеру „Владимирске Богородице“ аутора Бранкације Аћимовић-Грчић, или иконе „Св. Ђорђа“ Синише Жикића, који нам на врхунски истакнути начин преносе искуства византијске православне естетике.

На крају рецимо да иконописна колонија Св. Прохор Пчињски свједочи о живој присуности православне византијске традиције у којој не застаријева, већ је у својој посебности комплементарна с токовима модерне умјетnosti, чим се уклапа у богословље различитих форми ликовног израза данас. Пожелимо им да бар дио свјетlosti византијско-православних икона озари будуће посјетиоце њихових изложби у Јапану и Канади.

Луција Ђурашковић

BCC
BUDVA

Preduzeće za izdavačku i grafičku djelatnost

85310 BUDVA, Mediteranska 4., Tel: 086/52-551, 52-552, Fax: 086/52-553;

PRODAVNICA: Podkošljun bb, Tel. 086/52-554

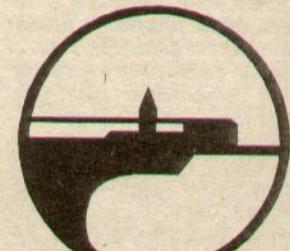
KOMPЈUTERSKA PRIPREMA ŠTAMPE I DIZAJN

LOGOTIP

koji će Vaše preduzeće, radnju, agenciju ili proizvod
tzdvojiti od drugih...

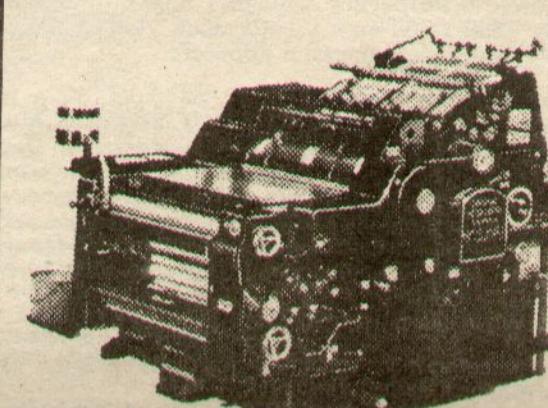
MASKOTA

kaop dopuna logotipa
i potpunog izgleda Vaše firme
ili proizvodnog programa

GRAFIČKI SISTEM

pomaže u poslovanju i komunikaciji
sa poslovnim partnerima

za Vas

ŠTAMPAMO

- knjige
- časopise
- blokovsku robu
- obrascce
- plakate
- postere
- prospekte i dr.

ИЗ МОДЕРНЕ ГАЛЕРИЈЕ

ЈЕРЕМИЈА, МАРТИНОВИЋ, ТУЦОВИЋ

У ГЛЕДНИ ликовни критичар из Београда, **Борко Кадијевић**, и мјеродавни из буданског галерије, одлучили су да ударни термин у овогодишњој ликовној сезони припадне тројици младих сликара који припадају реалистичком ликовном опредељењу. На овај начин су, по први пут на једном мјесту заједно, своја дјела изложили **Слободан Јеремија Јеремија**, **Драган Мартиновић** и **Милан Туцовић**. Скренули су пажњу и критике и публике од првих појављивања на ликовној сцени, па се ова њихова заједничка изложба може тумачити као пре-пород српског сликарства двадесетог вијека.

Када се погледају слике ових талентованих младих умјетника човјек се сјети размишљања **Данила Киша**: „Да ли то бејаше сан месечњака, сан у сну, те стога стварнији од правог сна, јер се не да мјерити снагом будућности, јер се не да мјерити свешћу, пошто се из тог сна човјек буди из сна.“

А њихове слике изгледају управо као сан, тако да се питам да ли је могуће да у хаосу данашњих авангардних покрета и превирања постоји још увијек тежња ка враћању на традиционално и чисто сликарство.

Оно што спаја сликарство ових умјетника је изванредна виртуозност, несвакидашња и пријетко виђена атмосфера и простор, магична игра светлости и сјенке. Да ли је могуће да је у питању само неисцрпни талент или је можда „криво“ и поднебље са ког су поникли, па је и оно дио објашњења за невјероватну сликарску енергију.

Њихова дјела говоре о савршеном владању перспективом, чистом сликарском умјетињу, па зато ово сликарство зрачи занатски тачно до перфекције.

Најстарији међу њима, **Јеремија**, представио се са десет слика које су показател његовог сликарског рукописа и тематике којом деминира атмосфера бачких салаша, торова, земунца утопљених у несвакидашњу плавчасту светлост.

Колико год рађени светлим тоновима, његови пејзажи крију одређену меланхолију и носталгију, чemu вјероватно до приноси и одсуство фигуре. По пријечима **Кадијевића** нема никакве тужње од тих сивоплавчастичних Јеремијиних сајаха, дана без јутра и без вечери, дана бескрајног и безнадежног чекања, дана када нико не долази, и када нико доћи неће. А не види се крај том чекању без наде, том трајању без разлога.“

Тематска преокупација **Драгана Мартиновића** је мртва природа која одржава изузетно интимно, ликовно смјештење у достојанству атмосферу препуну тишине, и најчешћу сељачке свакодневице. На мало ког сликара у новијој нашој умјетности је родни крај (Мартиновић је из Богатића у Мачви), оставио толико пресудног и одлучујућег, па зато овај умјетник и најчешћу инспирацију налази у топлини стагор сељачког огњишта. Тако умије да нам одузме дах пред знаљачки насликаним црвоточним орманима, комодама, умольченим тканинама на којима су корпице са воћем, сејењаци, јаја, славски колач и др. Човјек добије жељу, док стоји пред Мартиновићевим slikama, да опиша вуну на старијим гуњевима, да очисти насликану прашину са старијих фијока или да осјети мирис труле јабуке. Управо је изванредно дата материјализација насликаног предмета оно што чини овог сликара изузетним мајстором и по чему га је професор **Зоран Петровић** упоредио са великим сликарем **Гехардом Тербохом**.

Најмлађи међу њима, **Милан Туцовић**, рођен је 1965. године у **Горобиљу** код **Пожеге**, а дипломирао је вајарство на Факултету примењене умјетности у **Београду**. Самостално изложе од 1991. године а већ је усписи да код критичара буде прихваћен као велики мајstor атмос-

ДРАГАН МАРТИНОВИЋ: Свети Сава

фере, јер прво што пада у очи је несвакидашње умјеће да дочара живот кога не живимо, већ га можемо само срести једино у сновима. Туцовићева амбијент се приближава старим холандским мајсторима, па отуда на њима дах и светлост сјевера.

Ни његови ликови не говоре о нашим људима које срећемо свакодневно на улицама. То су зрели људи или дјеца обучени у ренесансне костице који су по Туцовићевој надреалној слободи изражала већем упономановани по старим орманима а окружени средњевјековним утврђењима и кавезима. Зато његове слике и имају називе у том духу: „Човјек из Чарта“, „Дарови“, „Бен Исак“. Поред људске фигуре на Туцовићевим slikama су уочљиви птица или јаја као си-

мобол рађања и препорода. Његови ликови су са дубоко израженим очима које, као и акцентоване руке, стално призывају посматрача на поновно враћање. А Туцовић је сигурно успио да то учини. Не крију у његове слике само сликарско умјеће већ носе дубину филозофског и мисаоног.

На крају једне овакве изложбе можемо само закључити да је тачна констатација да примијадамо народу који живи у вријеме побјеснелих ратова, катаклизми или смо исто тако дио тог народа који оставља „нешто“ велико за будућност по-кољења.

Своју величину су нам показала и показаће сигурно сва три млада ствараоца: ЈЕРЕМИЈА, МАРТИНОВИЋ и ТУЦОВИЋ.

Драгана Ивановић

ИЗ „ЗЕТА ФИЛМА“

НОВИ ФИЛМОВИ

Дугометражни играни филм „Јелена Савојска“, аутора **Николе Поповића** и **Маје Волк**, у продукцији „Зета филма“ у сценаристичком дијелу приводи се крају. Сценарио овог филма, добио је веома високе оцене рецензената и компетентних људи из области филмске умјетности, а очекује се да се на јесен са италијанским

партнерима приступи реализацији овог занимљивог пројекта. Већ се разговара о прецизном утврђивању износа потребних финансијских средстава, а планирано је и формирање савјетодавног тијела које би пратило и помогло реализацији овог сложеног и значајног филмског пројекта.

Ријеч је о потресној љубавној причи, о Јелени и Виктору Емануелу, која у себи носи универзалне постулате хуманизма, поруке и протесте.

У продукцији „Зета филма“, завршен је и нови краткометражни документарни филм редитеља **Момира Матовића** под називом „Жица живота“. Ово је филм Матовићевог препознатљивог филмског израза, карактеристичан по мотивима из средине где живи и уствари је на извјестан начин наставак приче из његовог филма „Обала живота“, који је прошле године освојио „Гранд-При“ на фестивалу у италијанском граду Монтекатини Терме.

Момир Матовић је иначе, добитник овогодишње Тринаестојулске награде за укупан стваралачки рад у области филма.

Р. Павићевић

КУЛТУРНА БАШТИНА

БУДВА КАО АНТИЧКА И СРЕДЊЕВЈЕКОВНА НАСЕОБИНА

БУДВА по свом поријеклу представља једну од најстаријих насеобина на југообале Јадрана. У IV вијеку прије н.е. је колонизију Грци, док средином II вијека прије н.е. подпада под власт Рима. Око године 535. постаје Византијска, а по Константију I Порифроригениту, византиском цару из X вијека, у IX вијеку, тачније 841. године трајно почиву да се у њој настављају Словени. За најстарије спомињање Будве у писаним изворима сматра се Софоклеово најављење у трагедији „Ониклес“ насталој у V вијеку прије н.е., где се помиње као „град Илирије“. У IV вијеку прије н.е. спомиње је грчки писац и географ Псеудо-Скилакс у најстаријој сачуваној античкој географији „Периплус“ као средиште илирског племена Енхелеја, мада постоје и наводи о насељавању грчких колониста. У 25. поглављу наведеног дјела Псеудо-Скилакс тачно одређује положај Будве наводећи да „од Будве до грчког града Епидамноса плови се дан и ноћ, а путем три дана“. Касније је, у римско доба, спомиње *Plinije Stariji* као „*Vitis apud oppidum civium Romanorum*“, док је име и положај налазимо и на познатој римској географској карти из IV вијека *Tabuli Peutingeriani* (Појтинтергерова табла), на којој су представљени главни центри и путеви на простору римског царства, од Британских острва а до сјеверне Африке. Најпознатију легенду о постanku Будве износи Стефан Византинија који преноси наводе *Филонија из Библоса* из III вијека прије н.е., а везује је да је Феничане и то за Кадмоса, хероса из Беatiје, сина феничанског краља Агенора и краљице Телефосе. Како каже легенда Кадмос је са својом женом Хармонијом претјеран из Тебе, те на воловским запрегама стигао на јужни Јадран где је предводио илирско племе Енхелеја основао град Будву. Постоји предање да се у околини Драча налази Кадмос и Хармонијин гроб као доказ о рас прострањености култа овог грчког хероса у нашим приморским крајевима. Иако се име Будва повезује са легендом о постanku овог града (на грчком „*bous*“ значи вол) име *Vitis*, као првобитно име Будве, сматра се за илирски топоним због типичног илирског наставка „-у“ на kraju ријечи. Према богатим налазима некрополе (IV в. прије н.е. до IV в. н.е.) о Будви из античког времена може се говорити као о значајном трговинском средишту (емпорион) у којем је развијавана или продавана грчка роба за илирске, углавном натуралистичке производе. Дуго су се археолози питали и постављали хипотезе где се, у односу на некрополу, налазио антички град. И онда случајно, послије земљотреса 1979. г. приликом колапса за изградњу инфраструктуре у Старом граду, открiveni су бедеми и пилони, капија античког града Будве, једини налаз који потврђује Софоклеово помињање из V вијека прије н.е. И бедеми и капија су рађени у карактеристичној киклопаској техники (*Moenia Aeacis*) која подразумијева ређање по хоризонтали масивних камених блокова грубље обраде. Будва, као трговинско средиште, припадала је типу „полисматона“, који није морao да има ни агору нити акропољ, а у основи је садржao све одлике грчког урбанизма са елементима хеленистичких урбаних структура. И остали антички центри који се сматрају најстаријим на нашем Приморју (Рисан, Улцињ) подизани су унутра бедема, док им је унутрашња урбана структура урађена по правилима хеленистичког урбанизма. Различито од римског

ког ортогоналног урбанијог плана са форумом у центру двије главне улице које се сјеку под правим углом, грчко планирање је подразумијевало слободнија решења са главном подужом улицом која је, више са стране, а не средином града водила до главног градског трга. Поред новооткривених пилона, капије античке Будве, најновија истраживања су показала да се и у темељима одређеног дијела постојећих бедема (сјеверна и западна страна) налазе остаци зидина из хеленистичког и римског периода.

Данашњи изглед зидина везује се за крај средњевјековне епохе, мада су оне и у току каснијих времена такође крупно разаране и обнављане (земљотрес из 1867. г.). Претпоставља се да дио зида код бенедиктинског манастира потиче из IX вијека, дио зида на потезу сјевер-југ везује се за XII-XIII вијек, док се за остатак сматра да је из доба млетачке владавине (XV в.). Све ово указује на хронолошку комплексност грађења зидина као битног, одбрамбеног дијела града. Прве познате гравије Будве потичу са краја XVI в. и на њима се може разазнati да је град у то вријeme био окружен зидинама са шест кула на поједињим угловима, док је главна градска тврђава – Цитадела имала двије куле, једну округлу и другу неправилног облика. По К. Ивановићу, будванској хроничару из XVII вијека, куле су, као и улази у град, имале своја имена. Кула Градениго (са млетачким грбом) налазила се, а и данас се налази, на сјеверној страни, док се кула према сјеверо-истоку називала Репено. К. Ивановић износи да је Будва „у почетку имала четворо врата: једна од стране копна према западу, друга са сјеверне стране према мору звана Пизана, трећа зvana Пизанела према истоку, четврта према југу зvana Мурава“. Повезана са зидинама, у јужном најузвиšenijem dijelu града, уздиже се будванска Каштел, односно градска тврђава – Цитадела, такође једнине примјер историјски слојевитог објекта на Црногорском приморју. Најновија ископавања и испитивања зидина подтвердила су најданију страну Цитаделе, потврдила су остатака да су у њеном језгру, у нижим слојевима, налазе старија остатака из средњег вијека. Архитектонски склоп куле (три спрата) открива више фаза града, а у функционалном смислу показује да је некада била важнији самостални стратешки објекат. Археолошки материјал пронађен у овом објекту представља значајан прилог за изучавање материјалне културе средњег вијека на нашем Приморју. Посебна занимљивост унутра је остатака тврђаве Свете Марии де Цастелло која се везује за период XII-XIV вијек, за вријeme власти Немањића и Балшића, а по којој се цијела тврђава назива Каштел Св. Марије. Тврђава се први пут помиње 1425. г. У њој је столовао зетски митрополит приликом преласка из Превлаке у Врањину. К. Ивановић је овако описује:

„Каштел Будве, саграђен у старо вријeme на јужној страни једног оточића са високим зидовима и равним површинама, има потребна склadiшта за муницију, бунаре, пећи, стамбене зграде, како за представнике државне власти тако и за војнике. На каштел се надовезује са сјеверне стране оградајен простор Барбакано, који служи за сминоно повлачење и сигурно склониште у случају да падне град...“

Луција Бурашковић

**SGI SHOP
COMMERCE
INTERNATIONAL
BUDVA**

SALON NAMJEŠTAJA BUDVA

ИЗ СТАРИХ БАУЛА

Припремила: Љиљана Зновић

ДР БОЈАНА РАДОЈКОВИЋ

РУСКИ НАДБЕДРЕНИК ИЗ БЕЧИЋА (1)

● (Овај текст је објављен у Годишњаку Завода за заштиту споменика културе СРЦГ Цетиње „СТАРИНЕ ЦРНЕ ГОРЕ“ II, 1964., стране 53-58)

ПРИЛИКОМ истраживања и пописивања по-кретних споменика културе на подручју Црногорског приморја 1961. године, у напуштеној цркви Преборажења у Бечићима, међу разбацим тканинама већином из почетка овог века, нађен је један везени надбездренник. Пренесен је и пове-рен на чување манастиру Прасквици, да би се заптијо од даљег пропадања. Надбездренник је руски рад из средине XVII века. Потпуно је непознат, а чини ми се да заслужује да се о нему не-што више сазна.

Примерак из Бечића, по општем изгледу, не одваја се много од уобичајеног облика надбездренника који је део одежбе виших црквених чинова. Њега носи епископ или нарочито одликован свештеник. Начињен је од тканине у облику ромба и веша-се о појас на десној бедро - по чему је и добио име надбездренник - или, како се још назива: набездренник, преbedre-ница ... - ... слично мачу и значи духовни мач, реч бо-жија, којом је епископ наоружан против јеретика. "До XII века набездренник је носио само епископ, а доцније се он као одликоване проширује и на итакнутује свештенике."

Симболично надбездренник представља и убрз којим је Христос био опасан за време тајне вечере и којим је избри-са ноге својим ученицима.³ Мистична концепција надбездренника не испољава се дос-ледно ликовним композицијама на надбездреннику у смислу прапштања, што би одговарало његовој симболици, већ се више ослања на литургијску намену. Може се рећи да су сцене на њему прили-чно различите. Па ипак, на већини надбездренника налазе се композиције које се одно-се на тему Вајсрења или Вазнесења Христовог; смрт Богородице, а ређе Христос у слави или Христос Сврдже-теле. То би се слагало са практичном литургијом, посебно недељном, када се слави ваксирење Христово, а надбездренник се носи за време ли-тургије. Теме на надбездреннику су зато чешће везане за литургију, а ређе за његово мистичко значење.

Г. Миллет објављује шест

РУСКИ НАДБЕДРЕНИК ИЗ БЕЧИЋА (1)

надбездренника; три од њих но-се композицију Силаска Хри-стоса у хад, један Вазнесење, а два смрт Богородице.⁴ Од четири надбездренника из XV и XVI века које доноси Д. Сто-јановић на два је приказан Христос силазак у хад (тј. Вајсрење), а на два друга Христос у слави и Христос као архијереј.⁵ Надбездренник липовског митropolита Да-нила у напису се назива пребедренци (1563).⁶ У XVII веку теме на надбездренници-ма су још различите, а у XVIII и XIX веку, поред оних са различитим композиција-ма, употребљавају се и надбездренници на којима се налази-са декоративни мотив.

Композициона схема на Бечићком надбездреннику под-сећа на руске иконе Молења из XVII века, које обилују но-вим иконографским садржа-јима и посебном стилском шароликошћу. Комбинова-њем различитих мотива из литургије и црквене књижевности добијају се но-ве иконографске теме; стил-ке долази до стапања схвата-ња старог - традиционалног руског сликарства и нових за-падњачких узорак.⁷ Једна так-ва композиција, са иконо-графским новинама и стил-ским неуједначеностима, на-лази се и на надбездреннику из Бечића. Садржај призора ин-спириран је текстовима Св. писма и црквеном књижевношћу; стилски он се налази на прекретници но-вих схватања.

1. Л. Мирковић, Парвославна литеуртика, I Сремски Карловци 1918, 129.

2. G. Millet, Broderies religieuses de style byzantin, I, Парис, 1947, 66.

3. Л. Мирковић, н.д., 129; Г. Миллет, н.д., 66

4. Г. Миллет, н.д., 66.

5. Д. Стојановић, Уметнички вез у Србији од XIV до XIX века, Београд, 1959, ћ, 30, 31, 32, 33.

6. Исто, н.д., ћ, 33.

7. Н. П. Кондаков, русская икона, II Праг, 1933, 354.

ТРАГОМ ДОКУМЕНТАТА ПРОШЛОСТИ (45)

О ПОРОДИЦИ ТАНОВИЋ

ТАНОВИЋИ су угледно мајинско братство, које је дошло у Подострог као покрштени Турци из Подгорице у XVI вијеку (С. Накићеновић: „Бока“, Београд, 1913, стр. 591). За вријеме до-ласка авантурите Шћепана Малог у Маине, видну улогу његовог пропагатора, (да се ради о руском цару Петру III) и његовом постављању Црногорцима за владара (1768-73), одиграо је тада угледни Марко Тановић.

Петар III Фјодоровић (1728 - 1762), руски цар (владао од 1761.), унук је руског цара Петра Великог по кћери Ани. Након завјере на двору бива

затворен и ускоро убијен, а на царски престо долази његова жена, пруска војводиња Софија, касније прозвана Катарина Велика односно Катарина II (1729 - 1796.) владала од 1762.).

Марко Тановић је био у Русији (касније је пратио и Долгоруког из Јаза за Грчку односно Русију, заједно са патријархом Бркићем и кнезом Војновићем) и закљио се пред главарима на Цетињу да руски цар Петар III није убијен, већ да је он уствари прерушени Шћепан Мали. (До данас му није утврђено презиме ни поријекло). Како је владавина Шћепана Ма-

ЗАШТО ЈЕ БУДВА БЕЗ МУЗЕЈА (1)

ПРОШЛОСТ НА ВЈЕТРОМЕТИНИ

● Како се дозволило да у Будви послије зе мљотреса једино археолошки експонати не добију кров над главом.

ПОДАВНО је познато да је Будва једно од најстаријих насеља на Јадрану, а њему место на археолошкој малије посебно „подвучено“ прије шест деценија када се ко-пањем темеља за хотел „Авалу“ дошло до приједних открића. Све је то проширило и продубљено прије десетак година ископавањима и истраживањима послије замљотреса, али је архео-лошко благо којим се у нашој земљи може мало ко похвалити, и даље недоступно јавности јер је Будва град-музеј без музеја. Било је планова, обећања, али све је остало у сфери на-дања и ичекивања. И тако већ годинама.

Зашто је то тако, зашто је Будва без (иједног) музеја, зато град који се тако лијепо декларише као туристичка метропола, као град историје и културе, своје благо издалеке прошлости држи „у тајности“, питање је за озбиљнију расправу, али и питање које полако покрива прашина заборава и не-занинтересованости надлежних због њихове вишегодишње не-одлучности и јаловости његовог рјешавања. Олако присвајамо право одређивања што је, а што није општи и друштвени интерес, шта је од чега прече или важније, али вјероватно ћемо по-годити већинско мишљење ако кажемо да је Будви потребан музеј и да је, коначно, вријеме да се то питање реши. Зато ћемо у овом и наредном броју „Приморских новина“ поку-шати да мало боље „расвијетлимом“ проблем града-музеја без музеја с намјером и жељом да град музеј што прије добије му-зеј. За почетак смо се обратили рукуводицу РР „Музеји“ Јавне установе „Музеји, галерија, библиотека“ Луцији Бура-шковић, а прво питање је било који су ефекти њеног јавног апела прије три мјесеца (објављеног и у „Приморским нови-нам“) и зашто Будва нема музеја?

-На тај апел, на жалост, још увијек нема реалног одјека у смислу активнијег ангажовања шире друштвене заједни-це. Можда је требало по имену прозвати кривце, али је питање да ли би и то имало одјек. Нешто се чудно догодило у односу општине према археолошком благу јер се прије зе-мљотреса, а и неколико година послије, редовно пронала-зило место (истина неадекватно) за презентацију дијела изузетно вриједне збирке археолошких експоната. Данас не постоји ни такво место, а број експоната послије систематских ископавања 1980-1982. унутар некрополе и на про-стору Старог града је изузетно порасато. РО „Стари град“ је својевремено у договору са надлежним кренула у крутне по-духувате за оспособљавање зграда за два велика музеја - архе-олошки и етнографски. Ту смо, међутим, постали свједоци својеврсног парадокса. У будућу зграду археолошког музеја уложена су огромна материјална средства тако да је чак и уређење ентеријера приведено крају док је остало пери-јешено основно питање - имовинско-правни односи? То и даље спутава отварање овако значајног објекта не само за Будву већ и за Црну Гору. У згради предвиђеној за етнограф-ски музеј, где нема имовинско-правних спорова, нијесу завршени радови на ентеријеру иако је постојала комплетна пројектна документација. У међувремену су, вјероватно, понестала средства а и веће интересовање надлежних да се питање постојања музеја напокон реши.

-Како се тај спор може решити?

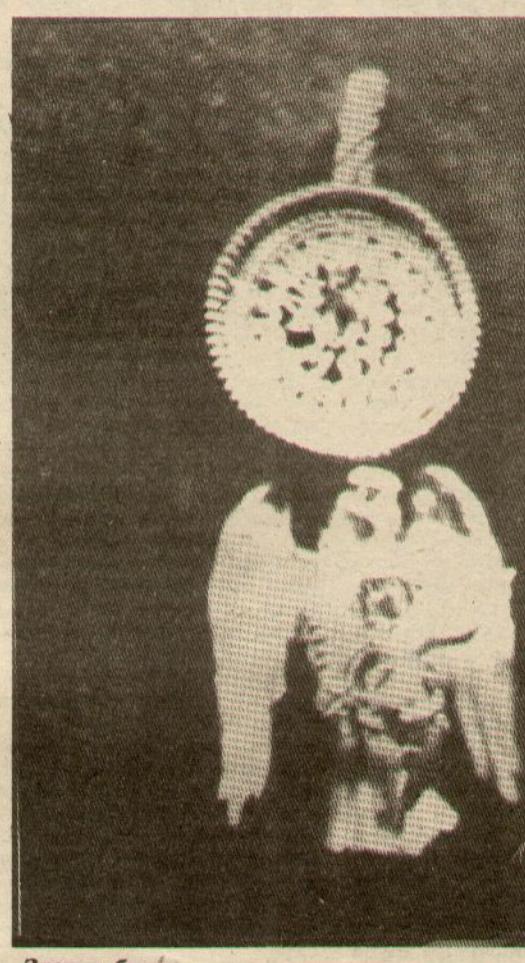
-Једино рјешење су финансијска средства тако да је чак и уређење ентеријера приведено крају док је остало пери-јешено основно питање - имовинско-правни односи? То и даље спутава отварање овако значајног објекта не само за Будву већ и за Црну Гору. У згради предвиђеној за етнограф-ски музеј, где нема имовинско-правних спорова, нијесу завршени радови на ентеријеру иако је постојала комплетна пројектна документација. У међувремену су, вјероватно, понестала средства а и веће интересовање надлежних да се питање постојања музеја напокон реши.

-Што је, у међувремену, са експонатима?

-Изузетан и вриједан пример античке некрополе са континуитетом употребе од око осам вјекова (од IV вијека прије нове ере до IV вијека нове ере) је, на жалост, не-свје-тљиво уништен приликом изградње новог хотелског ком-плекса „Аvala“. Остали су бројни експонати (око четири хиљаде) који свједоче о значају и величини овог археоло-шког локалитета. Највећи дио експоната конзервиран је у Републичком заводу за заштиту споменика културе на Це-тињу и спреман чека да уђе у већ припремљену музејску поставку. Један дио експоната, тајкоје претходно конзервиран, депонован је код нас у виду збирке. Од највреднијих и најзанимљивијих експоната свакако треба истaći разноврсну хеленистичку и римску керамику, виртуозно обликовано римско стакло и што је ширим круговима увијек најзанимљивије, хеленистички златни накит изузетног мајсторства у изради.

-Како у таквим условима планирате да развијате музејску делатност?

-Без музејских зграда тешко је говорити о плановима. Ипак, планирамо да се у музејима поред сталних поставки пе-риодично организују специјализоване тематске изложбе које би биле полазни ослонац за организовање научних скupova, предавања или семинара чиме би се избегла пасивност тради-ционалног схватања музеја и укључили у токове савремене музеологије. Радна јединица „Музеји“, такође, у оквиру своје дјелатности планира да формира стручну музејску библиоте-

Златни брош

ку неопходну за квалитетан и систематски научно-истражива-чки рад у циљу што потпуније презентације и валоризације цјелокупног културно-историјског наслеђа овог краја и шире. Пошто, међутим, тренутно немамо најелементарнију катало-шку обраду и сређену документацију, то ће у почетку бити наша приоритетни задатак.

-Што је са заштитом споменика културе на подручју наше општине?

Без музејске зграде као полазне основе за рад не може се говорити ни о правилном раду службе за превентивну заштиту која би требала да активира свој рад у смислу редовнијег пра-ћења стања културно-историјских споменика Будве и њене околине. Чешћим изјављаштјима о стању поједињих споменика културе Републичким заводу за заштиту споменика културе на-дадмо се да би ојачала прилично слаба сарадња са Заводом, а самим тим на-дадмо се да би се побољшала и брига о стању културног наслеђа овог краја. Јер, морам поново нагласити, небрига је велика. Рапохиришћанска базилика се у зимским мјесецима претvara у сметлиште, новоотворени римски и рапохиришћански мозаици су у стању тоталног пропадања, остаци фреско-сликарства из XII вијека у цркви Св. Саве у Старом граду су такође у стању пропадања због лоших изве-дених радова на конструкцијоној санацији цркве, изнад пил-иона, (киклоглских зидова) капије античке Будве из VI вијека прије нове ере, по мом мишљењу, грешком надлежних, испа-дован дозвољени фри-шоп данас замјењује новоотворени бутик, док се на зиду зграде предвиђене за етнографски му-зеј налази окачена рекламна табла са дољним вештром... Све у свему, мора се нагласити да Будва представља вертикални пресек историјских збијања у распону од двадесет и пет вјекова. Она је специфични медитерански спој култура Истока и Запада, култура која су вјековима на овом простору про-живимале постајући симболичне и комплементарне. Музеји су место где би требало представити материјалне одјеке те и такве културе. Будва има непроцјењиво културно-умјетничко богатство, а мы још одавно дужни да јој се отварањем му-зеја захвалимо за све то што нам ју у својој дугој историји пружила. Јер, увијек понављам ту реченицу надајући се да ће имати одјек, од степена културе једне друштвене средине зависи и степен одговорности према чувању сведочанства културе прошlosti.

В. М. Станишић
(У слједећ

СПОРТ

ВАТЕРПОЛО

СТВАРА СЕ МОЋАН ТИМ

У „пројекту за Европу“ „Будванске ривијере“, који је прихваћен од свих структура града, Министарства спорта у Влади Републике Црне Горе и ХТП „Будванска ривијера“, јасно је назначено да ће се клуб ове године такмичити на четири колосека и то: до маје екипно и куп такмичење, затим Куп купова Европе и европска лига. Да би се усјечено презентовао будванско, црногорски и југословенски ватерполо назначено је да у клуб морају стићи ватерполисти препрезентативног формата. Директор клуба Драган Лијешевић је у преговорима са великом појачањима и то с прослављањем препрезентативцем Анријом Поповићем, иначе бившим капитеном „Будванске ривијере“, затим Васом Суботићем, Вељком Ускоковићем и браћом Мирком и Жељком Вичевићем као и бившим центром „Будванске ривијере“ – Ранком Переовићем. Са постојећим играчким кадром и појачањима „Будванска ривијера“ би представљала страх и трепет за све клубове Европе. Прије два дана шеф стручног штаба Зоран Гочевић, одржао је састанак с играчима и презентирао план припрема.

У вези финансирања клуба претходних дана било је до ста нејасноћа и непрецизно сти, па је то био повод да по разговорима са председником Управног одбора клуба др Милошем Марковићем који је рекао: Када је ријеч о ХТП „Будванска ривијера“ и 350 хиљада марака које треба оно да обезбиједи је на нивоу прошле године када смо освојили титулу првака Југославије. Овај новац „Будванска ривијера“ обезбеђује заједно са својим 138 спонзора – пословним партнерима који ће прикупити око 200 хиљада марака. Преостали дио долази путем компензације и смјештаја. Дио који обезбиједује СО Будва ће се обезбиједити контрактима председника СО Будва и привредника Будве, а исто тако обезбиједи се новац на нивоу Владе Републике Црне Горе.

Било је пуно ријечи о грађанима и затвореном базену. О томе Марковић каже:

– Када је ријеч о грађаним радовима, они су забрањени до 15. септембра. До тог датума, биће са документација припремљена, а средства од 750 хиљада њемачких марака још нијесу активна.

Она ће од Владе Републике Црне Горе стићи као појазмица ХТП „Будванска ривијера“ – рекао је Милош Марковић.

Због низа околности директор клуба Драган Лијешевић дао је оставку, коју Управни одбор Клuba није прихватио. Он ће и даље обављати послове директора све док се ова функција не професионализује. А Лијешевић не жели да му овај посао буде професија.

Млађе селекције „Будванске ривијере“ ове године биљеже веома добре резултате на републичком и савезном нивоу и у квалификационим борбама освојили су прва места. Клub ће на такмичењу ових селекција утешити око 120 хиљада динара, што такође иде из заједничког budžeta.

На старту друголигашког првенства у ФК „Могрен“, искрело је низ проблема, а највећи је свакако што је ФСЈ за бранио да се на Лутовима играју првенствене утакмице. До изградње новог стадиона Mogren ће као домаћин играти утакмице на стадиону Аренала у Тивту.

Нови тим Mogrena у којему у наступу чако сам играча пристигли у овом прелазном року у дербију првог кола против Рудара у Пљевљима, доживио је пораз, резултатом од 3:0. Због незавидне финансиске ситуације фудбалери су на ово путовање отишли на дан одигравања утакмице. Уморна и немотивисана екипа, доживела је пораз. Да пех буде већи, десет минута прије краја утакмице тешко се повриједио везиста Ковачевић, коме је исте вечери у пљевљајској болници извршена операција плућне марамице.

Нови шеф стручног штаба Mogrena, Вељко Зубер није познато име нашег фудбала; у првоигашкој конкуренцији је одиграо око 400 утакмица, а успјешан је био и као тренер. Први тренер Миодраг Бајовић је одустао од овог посла, па Пере Радоњић, иначе тренер кадета, повремено помаже Зуберу. Послије ових реакција тренера и међу играчима је дошло до опуштања и недисциплине. Све је кулминирало дан у очи утакмице када је Владо Мирковић, одио да путује у Пљевља.

Директор Mogrena Боро Лазовић који је пуно дао овом клубу и још увијек даје, каже да ће све недисциплиноване фудбалере казнити а Мирковића суспендовати, и неће доволити некоректна понашања.

У другу утакмицу, овога пута на „свим“ терену у Тивту, Mogren је изгубио од Spartaka sa 1:2.

ŠKOLA RAČUNARA

* OSNOVNA OBUKA
* OBUKA ZA GRAFIČKI DIZAJN

086/52-551, 52-552
7 GODINA ISKUSTVA !!!

БОЋАЊЕ

ТУРНИР У БУДВИ

У организацији Боћарског савеза Будве, на теренима ТН „Словенска плажа“ одржан је велики боћарски турнир. Провој мјесто (које што се и претпостављало) освојила је репрезентација Југославије, која је играла у саставу Ђуровић, Стјепчевић, Петровић и Матијевић. Друго мјесто освојила је репрезентација Србије, затим сlijedeћи Јовановић из Херцег Новог, Јовановић из Црне Горе, „Крајина Кин“ из Земуна, Калимањац из Тивта и Приморја из Котора.

Најбољим екипама и појединачнима додијељене су вриједне награде. Ову спортску манифестију спонзорисало је неколико друштвених и приватних предузећа као и СО Будва.

Боћарска премијерна представа Југославије током септембра учествовала је на свјетском боћарском првенству које ће се одржати у Канади. Репрезентацију сачињавају боћари из Будве и клубове из Боке Которске. Најбољи репрезентативац Југославије је Богдан Ђуровић члан БК „Будва“. Поред овог изванредног играча у експедицији ће се наћи још два будванина: чланови Предсједништва БС Југославије Ђуровић и Марковић и Миња Приболовић. Марковић је ово награда за дугогодишњи рад у овом спорту. Познато је да Миња Приболовић пуно ради на афирмацији овог спорта у међународним турнирима, а то је што се репрезентација успјела припремити и организовати за свјетско првенство.

ШАХ

КАРПОВ У БУДВИ

У организацији Шаховског клуба „Анатолиј Карпов“ из Њујорка, у Будви је одржан брзопотезни турнир „шаховских генија“ од 12 до 14 година. Учествовали су шахисти из неколико европских земаља, иначе све мајсторски кандидати, и то: Никола Ђокић из Подгорице, Богдан Бијореану из Румуније, Василис Асанакис, из Грчке, Александар Мужине, из Русије, Владимир Ковачевић и Мирољуб Анђелковић из Херцег Новог. Млади шаховски мајстори у нашем граду боравили су два дана, а затим наставили пут за Београд и друге градове где такође играју турнире.

Суорганизатори ове шаховске манифестије су били СО Будва и ХТП „Будванска ривијера“. Права је штета што се турнир игра готово без присуства поборника древне игре. Јасност није ни обавијештена, па је све протекло готово незапажено. Ово и није први пут да се појединим значајним спортичким догађајима новинари не обавештавају. Недавно је СО Будва посјетио и фудбалски геније Дејан Савићевић, али без присуства новинара. Намеће се питање је ли то немар или намјера?

Припремио: Стево Гленца

"ARGONAUT"

PRODAVNICA RIBARSKE OPREME

STARI GRAD - TRG PALMI

- kompletan i atraktivna ronilačka oprema
- udice, najloni, varalice
- mreže

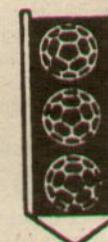
tel. 086/41-668

RADNO VRIJEME 09 - 12 i 18 - 23

Villa BALKAN Stari grad

restoran i terasa
07 - 02

pansiones usluge
doručak - ručak - večera - 25 din.
sva gotova jela, jela po narudžbini,
ribli specijaliteti i roštilj
sladoledi, voćne salate, kupovi,
kolači
U VILI "BALKAN"
NAJJEFTINJI NA BALKANU!
DODITE I UVJERITE SE!

P.P. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

"MONTENEGROTURIST"
BUDVA

DIONIČARSKO DRUŠTVO U MJEŠOVITOJ SVOJINI
Trg Sunca broj 2

TURIZAM I UGOSTITELJSTVO

AGENCIJSKO POSLOVANJE

FINANSIJSKI KONSALTING

TRGOVINA NA VELIKO I MALO

ZASTUPANJE I KOMISIONI POSLOVI

VELEPRODAJA I MALOPRODAJA

ALKOHOLNIH I BEZALKOHOLNIH

PIĆA IZ PROGRAMA "TREBJESA",

COCA COLA, AGROKOMBINAT "13 JUL",

"RUBIN", "TAKOVO", "HANI" I DR.

TELEFONI:

51-008, 51-708; direktor Preduzeća

52-930, 51-936; Veleprodaja

52-871; Maloprodaja

51-954; Pravni poslovi

51-290; Finansiie

ELEKTROJUG

PREDUZEĆE ZA TRGOVINU, TURIZAM, UGOSTITELJSTVO I USLUGE sa p.o.

Trg Sunca bb Budva, Tel. 41-564, 51-344, 52-300 Telefax: 52-300

- prodaja kompletog elektromaterijala,
- izvođenje radova na trafostanicama, dalekovodima i javnim rasvjetama,
- polaganje kablova i svi elektroinstalaterski poslovi,
- brze intervencije električara

Оснивач листа Скупштина општине Будва. Издавач Јавно предузеће Информативни центар Будва. Директор Рајко Кульчић. ВД главни и одговорни уредник Ваља М. Станисавић. Штампа НЈП "Победа" Подгорица. Адреса: "Приморске новине" Петра I Петровића 3, поштански фах 14, 85310 Будва, Телефони (086) 51-487 (редакција), 52-024 (општа служба), телефон 52-024. Број жиго рачуна 50710-603-5-2853 код СПП Будва. Годишња претплата (12 бројева) 10 динара, полугодишња (6 бројева) 5 динара.